LIS

par nometnes dzī

ūs jāpārvācas uz drupām
autajiem zirgu staļļiem,"
gi raudzījās caur logu,
s, tur no kieģeļu drupām
pakrēsli sakraut."
itādi jau nebūtu tur slikti,"
blakus piegāja arī māte,
u no acīm. Vai neatceries,
jušo vasaru tur Aizpuriem
i no dobēm pazuda un Cēl
tomāti. Tāpat var pazust
vistiņas."
zdosim policijai uzmanīt. Ja
na cienītā domā, ka sargs
troksnīti nomedīt, gan no
rī zagļus."
its jau nekas neatliks," brīdi
aino laukumu uz drupām
amās, beidzot noteica arī Am
ize.
c brokastīm Amols ar bērn
s izraudzīt vistām jaunu mīt
mboto staļļu vienā malā
patvēries neliels sienas čet

as mums noderēs," Amols s
t gružus, un bērni tūlīt pri
a:
e būs kūtiņa, te būs mūsu
"
uvešu lasīšanā mazie bija
ti, un drīz vien drupās
laukumiņš. Kad arī kieģeļi
kti, māli atnesti, tēvs sāka

e Bituma kundzi mūsu
dāšana vairs neuztrauks,"
kieģeļus padodams, teica,
uz dzīvojamo bloku raud
vēl bažījās:
asarā, kad istabas logs va
omēr dzirdēt."
avisam no zemes jau mēs,
ram pazust," Amols errigi
a ar kāju lielāku māla piku
pievēlusies zābaka purnam
bija žēl bērnu, kas vēl vien
jās, ka nesāk tik atkal pu

t kad kūtiņa bija gatava,
, ka tādas bažas ir veltīgas.
varēja dziedāt, cik tik. Ne
par to nežēlojās. Jaunajā
dās pat vēl citi labumi.
atradis zālē ieaugušus sie
gus, garus stiepļu pinumus
ap kūtiņu iznāca neliela sē
kad vien gribēja. Un agrā
dās, kamēr bērni vēl pagul
i tik labprāt jau knosījās s
k, protams, bērni viņas pag
lielākā laukumā, kur bija
āboliņa lapiņas, tārpi un kuk
Bet mazajiem patika, ka
ēja augu dienu staigāt vi
Stingrāk bija jāuzmana
Bet vistas dēja no rītiem
bērni gāja laist tās laukā
tī, kas kā bezdelīgas lizda
ipināts mūra mālai, parasti
ēja pretī viens vai divi balt
beidzot šķita, ka viss ir jo
vistas Amoliem vairs nek
s nedarīs. Bet pēc kādas ne
uztrauca atkal Bituma kundz
tums svinēja dzimumdienu.
dižās viesībās piederas,
dzerts, dancots un dziedāts
i. Kaimiņi knosījās pusmē
ultām un bāza galvas zem s
em. Bet trokšņi, sienas un
mādami, līda ausīs un ne
t.
u būtu mūsu reize skriet u
u," Amols, logu aizvērd
.
t sieva atkārtoja Bituma
vārdus: „Nesalīdzini god
bas ar kustoņu izpriecām!"
caurā miegā kaimiņiem v
novalstīties visu nakti.
rā rītā daļa nometnes bija
zta otrādi. Vairāki kaimiņ
ija vaļā durvis. Tās bija
ītas ar stieplēm. Gaiteņos
ā no ugunsdzēsēju kastēm
gulēja smiltis. No ziņu dēļa
ucināti saraksti. Bet kāpņu
valstījās veļas baļļiņas.
amēr ļaudis visu to apbrīnoja
etni gauži uztraukts skrā
ols:
Man nav kūtiņā vairs nevi
as!"
o —o?" vīri izņēma cigaretes
em.
Jesu ēst, bet jau pa gabalu
— durtiņas vaļā," Amols

(Turpinājums sekos)

Chronika

ēnešraksta „Tiesībnieks" 6.
adv. J. Šmits ierosina nodi
maksas jūriskonsultācijas
, kā arī tieslietu padom
aļu trimdas laikrakstos. Be
numurā prof. Dr. L. Šulca,
Valtera, zv. adv. V. Voita,
et oec. K. Karūsas, prof.
Švābes, adv. K. Vanaga r
raksts ziņo, ka arī angļu
organizē DP tieslietu pa
u tiklu.

Mālkalna Ķīmiju ģimnā
rganiskā un organisko) 4.
un nātā iespiedum
s Andr. Ozoliņa apgāds Ie
ietnē.

LATVIA
Latvian Newspaper

Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D.. Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 13 (237)
Ceturtdien, 1949. g. 3. febr.

Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Culītis. Galvenais redaktors K. Rabācs (šobrīd darbā neatrodas); galv. redaktora vietn. M. Culītis. Redaktori: L. Bērziņš, B. Ķīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus Zimmermannstr. 2 (tālr. 50). apg: Marktpl. 25 (t. 84).

Norvēģija tomēr pievienosies Atlantika paktam

Maskavas draudi panāk pretējo

Padomju Savienības mēģinājums ar tiešiem draudiem aizkavēt Norvēģijas pievienošanos Ziemeļatlantika paktam beidzies ar galīgu neveiksmi. Otrdienas vakarā ārlietu ministrija iesniedza Maskavas sūtnim Oslo atbildes notu uz Padomju Savienības nepārprotami brīdinātājā toni ieturēto atgādinājumu, ka „kāda valsts", acīm redzot, mēģina iegūt militārus atbalsta punktus Norvēģijā, kas tieši robežo ar Krieviju, aizrādot, ka Norvēģija ir ielaidusies bīstamā spēlē un ka Ziemeļatlantika pakts ir pretrunā ar UN chartu.

Norvēģijas atbildes nota satur nepārprotamu atbildi Maskavai. Oslo valdība vienbalsīgi atbalsta ārlietu ministra Langes viedokli un Ziemeļatlantikas paktam pievienosies. Pirmdien notika Norvēģijas parlamenta slēgta sēde, kur pēc samērā īsām debatēm vienprātīgi izteica uzticību sociāldemokratu ārpolitikai un līdzi tam deva Langem prīvas rokas sastādīt atbildes notu Maskavai.

Vašingtonas politiskās aprindas nemaz nemēģina slēpt gandarījumu, kādu ASV izraisījusi drosmīgā un noteiktā Norvēģijas rīcība. Nedēļas sākumā ārlietu ministrija nosūtīja visām trim Skandināvijas valstīm oficiālu paskaidrojumu par noteikumiem, pēc kādiem Ziemeļatlantikas reģionālā pakta dalībnieki varēs saņemt militāru atbalstu. Ieročus ASV piešķirs tikai tām valstīm, kas būs slēgušas savienību ar Vašingtonu, koordinējot savus aizsardzības plānus ar ASV. Arī šis paziņojums vēl pasteidzināja Oslo parlamenta ātru izšķiršanos.

Ārlietu ministrs Lange pēc pirmdienas sēdes vēlreiz īsi formulējis savu viedokli: Norvēģijai jāizšķiras par pievienošanos Ziemeļatlantika paktam, jo UN organizācija līdzšinējā praksē pierādījusi, ka tā nespēj nopietni aizstāvēt savu loceklu dzīvības intereses. Tādēļ Norvēģijai UN garantiju vietā jāmeklē cita drošība un tā var būt tikai pievienošanās reģionālajam Ziemeļatlantika drošības paktam. Šis pakts esot iecerēts nevis uzbrukumam pret kādu valsti, bet gan miera saglabāšanai pasaulē. Pievienodamās šai aizsardzības aliansei, Norvēģija nekādi nenoziedzoties pret saviem kaimiņiem un tai pašā laikā iegūstot visas garantijas un materiālo atbalstu savas neatkarības un brīvības saglabāšanai.

Halvarda Langes atbildes nota dod arī skaidrību, par cik Norvēģija paredz kādai citai valstij atļaut ierīkot atbalsta punktus savā territorijā. Norvēģijas ārlietu ministrs, vēlreiz atgādinādams Maskavai, ka Ziemeļatlantika pakts nav agresija pret Padomju Savienību, pasvītro savas valdības ciešu apņēmību neatļaut nevienai lielvalstij ierīkot Norvēģijā vai tai piederošajos apgabalos militārus atbalsta punktus, ja vien Norvēģijai neuzbrūk.

Ar to Maskavai skaidri pateikts, ka agresijas gadījumā pret Norvēģiju tā saviem sabiedrotajiem atvērs visas savas robežas un dos katru iespējamo atbalstu.

Londonas diplomātiskās aprindas sagaida, ka Norvēģijas piemērs nepaliks bez ietekmes arī Dānijā. No Kopenhāgenas nāk ziņas, ka arī karaļa Kristiāna valdība izšķirusies par pievienošanos Ziemeļatlantika paktam. Stokholmā joprojām valda nervozs saspīlējums. Zviedru ietiepīgā turēšanās pie tradicionālās neitrālitātes, ko daudzi uzskata par bīstamu anachronismu, laikam tomēr uzvarēs arī šoreiz. Bet kā jau to amerikāņu prese skaidri pateikusi — ar vai bez Zviedrijas Ziemeļatlantika drošības pakts kļūs visdrīzākā laikā īstenība. Pēc triju gadu bezgalīgas pacietības un piekāpības, ASV varēs atzīmēt sekmīgu pirmā pamatakmens likšanu jaunai drošības sistēmai pasaules mieram un smagi iedragātās Eiropas drošībai.

BBC, NBC, PTT

Padomju Savienības sabotieri amerikāņu joslā

„New York Herald Tribune" Frankfurtes birojs ziņo, ka amerikāņu pretizlūkošanas dienesta rokās nokļuvis sīks plāns par komūnistu politisko sabotieru ieplūdināšanu rietumu joslās. Jau kopš decembra sākuma pāri krievu joslas robežai neuzkrītoši pārnākot speciāli apmācīti komūnisti, kuru uzdevums esot visiem līdzekļiem kavēt Rietumvācijas politisko un saimniecisko atveselošanos. Tie mēģinot iespiesties arodbiedrībās un citos nozīmīgos postenos, lai varētu ietekmēt plašākas masas, īpašu vērību veltījot bēgļiem un citiem neapmierinātiem elementiem.

Sabotieri savu uzdevuma pirmo daļu — iefiltrēšanos rietumu joslās esot veikuši tik teicami, ka viss plāns atklājies tikai Maskavas aģentu dezertēšanas dēļ. Daži no iesūtītajiem labāk izvēlējušies brīvību" un paši pieteikušies ar visiem kompromitējošiem materiāliem amerikāņu drošības iestādēs. G. Z.

Speciāla lidmašīnā no Maskavas ierodas Kravčenko šķirtene

Leburžē lidlaukā Parīzē otrdienas pēcpusdienā ieradās speciāla lidmašīna no Maskavas, kas atveda bijušo Viktora Kravčenko sievu. Zināmu Gorlovu un trīs krievu inženierus, ar kuriem grāmatas „Es izvēlējos brīvību" autors esot strādājis Padomju Savienībā kopā.

Šis ir pirmais gadījums kopš kara beigām, kad Kremlis atļauj kādam doties uz tiesas sēdi Rietumeiropā. Četriem Maskavas lieciniekiem, kuriem būs jāmēģina atspēkot visa patiesība par dzīvi un iekārtu Padomju Savienībā, līdz atlidojuši pieci „tulki". Tie jau lidlaukā Kravčenko šķirteni izrāva no franču žurnālistu rokām. Zināda Gorlova paspēja atbildēt tikai uz vienu jautājumu — kā viņa jūtas, pēkšņi nokļuvusi no Maskavas Parīzē. „Es to vienkārši nespēju aptvert," viņa, bikli smaidot, izdvesusi. Gorlova ieradusies, protams, tērpta pēc Maskavas „modes" un nespējusi aptvert arī jaunās modes. „Tulkiem" vinu ar varu bija jāvelk projām no skatlogiem.

Parīzē ieradies arī ģen. Rudenko, kas savā laikā vadīja Padomju Savienības iepirkšanas komisiju ASV, kuras loceklis bija Kravčenko.

PP

Pieplidījies žīdu tūkstošgadu sapnis

TRUMENS ATZIST IZRAĒLU DE JURE

„ASV un Padomju Savienība ir mūsu draugi," saka Ben Gurions

Prezidents Trumens pirmdienas vakarā paziņoja oficiālo Izraēlas atzīšanu de jure. Ar to piepildīts senais žīdu sapnis par brīvu un neatkarīgu valsti Palestīnā. ASV oficiālais paziņojums nāca kā solījuma pildījums atzīt Izraēlu de jure, tiklīdz tai būs likumīgi vēlēta valdība. Paredz, ka pēc pagājušās nedēļas vēlēšanām, kurās uzvarēja mērenā Ben Guriona partija, tās vadītājs kļūs par jauno ministru prezidentu.

Ben Gurions pēc svarīgās ziņas saņemšanas no Vašingtonas devis īsu interviju presei. Viņš deklarēja īsumā Izraēlas politikas pamatvilcienus. Tie ir: draudzība ar ASV un Padomju Savienību, lojāla sadarbība ar arabu valstīm un pilniga UN atbalstīšana.

Ralfs Banšs, UN starpnieks Rodosā, paziņojis, ka viņš uzaicinājis uz drīzu konferenci Izraēlu un visas arabu līgas valstis. Transjordānija jau devusi piekritīgu atbildi. Žīdu un ēģiptiešu tiešās sarunas Rodosā pagaidām nekustas no vietas. Abas puses informējas pie savām valdībām. Tomēr arī šeit Banšs sagaida pozitīvus panākumus jau nākamajā nedēļā. Pēdējās ziņas no Vašingtonas vēstī, ka Izraēla un ASV tuvākajā laikā apmainīsies diplomātiskajiem pārstāvjiem Telavivā un Vašingtonā.

*

Pasaules valstu saimē pēc triju gadu nepārtrauktās cīņas stājusies tās jaunākā locekle — žīdu valsts Izraēla. Pēdējās 14 dienās Telavivā saņemtas vairāk kā 30 de facto un de jure atzīšanas. Jauno valsti atzīst arī tās lielākā pretiniece — Lielbritanija, kas, sekodama Bevina Tuvo austrumu „cik-cak" politikas kursam, nesekmīgi cīnijusies ar šo tikpat kā gatavā veidā uz Palestīnu atpludināto pasaules žīdu valsti.

Izraēlai ir tikai 800.000 iedzīvotāju un tās territorija joprojām nenoskaidrota, bet katrā ziņā ne viens, ne otrs no šiem lielumiem, ar ko parasti raksturo kādas valsts spēku un nozīmību, neizsaka Izraēlas patieso svaru. Tuvajos austrumos, pašā Lielbritanijas dzīvības līnijas centrā iesēdies jauns spēku faktors, kuru Anglija vismazāk vēlējusies. Var bez pārspīlējuma apgalvot, ka ar Izraēlas nodibināšanos un atzīšanu sabrukusi kopš Napoleona Ēģiptes karagājiena radītā un divus gadsimtus rūpīgi koptā angļu politika par „briva tilta" uzturēšanu starp Vidusjūru un Indijas okeanu. Noskaņojums, kāds šobrīd valda Dovningielā 10, ir dziļa vilšanās un rūgtums par neveiksmīgo Bevina Palestīnas politiku. To skaidri parādīja pēdējās apakšnama balsošanas.

Kā tas bija iespējams, ka nemaldīgā, apsvērtā un uz gadu desmitiem aprēķinātā angļu ārpolitika varēja piedzīvot tādu neveiksmi? Kas bijuši galvenie iemesli angļu kļūdām un panākumu cēloņi Izraēlas vadoņiem?

To šobrīd var atbildēt tikai pa daļai. Katrā ziņā jaunās valsts pirmais ministru prezidents Ben Gurions var justies kā bagāta tēva dēls, kas aizbraucis svešā nepazīstamā malā, bet kura pašapziņu katros apstākļos

(Beigas 5. lpp.)

RIETUMI STAĻINA VĀRDIEM VAIRS NETIC

Maskavai priekšlikumi jāiesniedz vēstniekam, nevis presei

Pagājušās nedēļas beigās pasauli pārsteidza trīs Maskavas deklarācijas. Divas no tām publicēja padomju ārlietu ministrija, vienu Staļins. Visām šīm deklarācijām ir viens mērķis — aizkavēt rietumos organizēties un iegūt laiku. Tā Maskavas miera ofensīvu novērtē pasaules atklātība un prese. Atbilde Maskavai un Staļinam no Vašingtonas, Londonas un Parīzes skan pilnīgi vienādi — mēs gaidām darbus un ne vārdus. Bet visā šai Padomju Savienības pieteiktajā miera ofensīvā interesantākais ir tas, ka Staļinam oficiāli laikam neatbildēs ne Londona, ne Vašingtona.

Kad svētdienas vakarā Maskavas radio nolasīja Staļina interviju, tie, kam bija šie vārdi domāti, Kremļa balsi uzklausīja ar lielu skepsi un atturību. Šī skepse nav mazinājusies, bet vēl vairāk pastiprinājusies pēdējās dienās. Pirmdienas vakarā prezidenta Trumena sekretārs Ross preses pārstāvjiem atteicās sniegt jebkādu informāciju par Baltā nama nostāju. Viņš vienīgi piebilda, ka vēl nesen prezidents atkārtoti izteicis gatavību apsveikt Staļinu Vašingtonā. Nekāds cits oficiāls paskaidrojums no Baltā nama nav saņemts. Tas nozīmē, ka prezidents Trumens vispār nav sagatavojies Staļinam atbildēt. Diplomātiskās aprindās jau tūdaļ paskaidroja, ka uz padomju valsts galvas privātu sarunu ar preses pārstāvi Savienotās Valstis nereaģēs.

Reuters ziņo, ka Savienotās Valstis savu nostāju pret Staļina interviju ietver trīs punktos: pirmkārt, prezidents Trumens gatavs apsveikt Staļinu Vašingtonā, kas jau agrāk deklarēts, otrkārt, padomju valsts galvas priekšlikumu Baltais nams nepārbaudīs tik ilgi, iekām to neiesniegs parastajā diplomātiskajā ceļā un, treškārt, Staļina intervijai nav veltījama kāda lielāka ievērība, kāpēc senāts visā drīzumā sāks apspriest Atlantika paktu. ASV ārlietu ministrijas austrumu nodaļas vadītājs Bolens aospriedies ar britu vēstnieku sēru Frenku. Pēc DPD informācijas, abi diplomāti vienojušies, ka ne Savienotās Valstis, ne Lielbritanija Staļina interviju nepārbaudīs tik ilgi, kamēr Padomju Savienība sava valsts galvas priekšlikumus neiesniegs oficiāli. Līdzīga apspriede ar tādiem pašiem rezultātiem bijusi arī Francijas ārlietu ministram Šumānam ar britu vēstnieku. Progresīvās partijas vadītājs Volless presei izteicies, ka Staļins atvēris durvis. Veselais prāts prasot, lai tās paliktu atvērtas.

Līdzīgs stāvoklis ir arī Londonā. Britu ārlietu ministrija līdz šim vēl nav publicējusi nekādu oficiālu paskaidrojumu, un to neviens arī negaida. Pēc pirmā optimistiskā noskaņojuma Parīzē stāvoklis mainījās jau pēc nedaudz stundām. Visa prese, atskaitot komūnistu, variējot vienu un to pašu saturu, gandrīz vienā balsī saka: „Rādiet darbus, tad mēs jums ticēsim". Arī Francijas ministru prezidents Kejs pirmdienas vakarā paskaidroja, ka Staļinam savu labo miera gribu vispirms vajadzētu pierādīt darbos.

Kamēr viena otra rietumu valstsvīra nostāja uz Staļina interviju pirmajās dienās nav bijusi sevišķi noraidīga, preses un radiofonu komentātori pauda vislielāko skepsi. Šī skepse nav mazinājusies, bet turpinājusi pieaugt. Otrdienas vakarā Lindijs Frēzers BBC teica: rietumi jau vairākkārt pārliecinājušies, ka Staļina draudzīgajiem paskaidrojumiem tūdaļ sekojuši Molotova agresīvie. Tas norāda, ka viss, kas nāk no Kremļa, ir saskaņots un kalpo vienam mērķim. Citiem vārdiem sakot, Maskava vienā rokā tur olīvkurmaizi, otrā — pātagu. Tāpēc arī Staļina jaunākā intervija rietumos uzņemta tik vēsi un ar tādu skepsi, jo visi gaida darbus un nevis vārdus.

Bet kādus darbus līdz šim rādījusi Padomju Savienība, jautāja tālāk Frēzers. Kāpēc Staļins neliek atcelt Berlines blokādi bez jebkādiem priekšnoteikumiem? Krievi vienmēr apgalvojuši, ka vienīgi viņi iestājas par Vācijas nedalāmību. Bet vai Padomju Savienība pielaidusi, lai vācieši paši brīvās vēlēšanās izšķiras, vai viņi vēlas komūnismu vai demokratiju? Padomju Savienība līdz šim to nav darījusi. Krievi vairās sarīkot tādas vēlēšanas, kurās katrs varētu nodot savu balsi bez bailēm un ko pārraudzītu kāda starptautiska vara.

Līdzīgas domas izteicis arī pazīstamais amerikāņu radio komentātors Dēviss. Viņš norādīja, ka jautājumi Staļinam formulēti tā, ka atbilde var būt tikai viena. Ja kādam jautātu, vai viņš vēlas otru nokaut, atbilde, saprotams, būtu tikai viena — nē. Ja nu krievi patiesi gribētu saprasties, viņiem nevajadzētu runāt ar presi. Molotovs varētu atticīgo uzaicinājumu nodot ASV vēstniekam Maskavā vai Panuškins apmeklēt ārlietu ministriju Vašingtonā.

Vispār, jau tas veids, kādā runājis Staļins, radījis rietumos lielu skepsi. Ārvalstu attieksmēs parasts, ka oficiālus uzaicinājumus nodod diplomātiskajiem pārstāvjiem un nevis presei. Te no jauna izpaužas Kremļa mērķu divkosība. No vienas puses, komūnisti Staļina interviju varēs izmantot propagandas nolūkiem, piedēvējot miera gribu Padomju Savienībai, bet agresīvas tiekšmes rietumiem. No otras puses, Maskava joprojām laikam vēl cer šādā veidā ietekmēt Amerikas sabiedrisko domu. Bet arī šoreiz Kremlim nāksies pievilties: visi Savienoto Valstu laikraksti noraida šāda veida miera piedāvājumu, tādējādi apstiprinādami vecas pasakas patiesību: ja vairākas reizes sauc palīgus tad, kad vilka nav, tie vairs netic, ka vilks tiešām ierodas.

BBC, M, BB

Kīnas nacionālā valdība tomēr gatavojas karot

Pēc tam, kad valsts prezidenta vietas izpildītājs Ligčunjens kategoriski noraidīja komūnistu prasību apcietināt maršalu Čangkaišeku un vairākus nacionālās valdības locekļus, no Ķīnas saņemtas ziņas, ka Nankinga gatavojas karu turpināt. No Kantonas pa jūras ceļu uz Šanghaju nosūtītas lielākas motorizēto vienību dalas, lai pastiprinātu aizsardzības spēkus. Militāras aprindas domā, ka nacionālā Ķīna nodomājusi aizstāvēt Šanghajas-Nankingas līniju.

Pēc citas informācijas, no Nankingas uz Pekingu izlidojusi deviņu personu liela delegācija, lai runātu par Ķīnas galvaspilsētas kapitulāciju pēc tādiem pašiem noteikumiem, kā tas bija Pekingā. Reuters ziņo, ka valsts prezidenta vietnieks uzaicinājis četras Ķīnas dienvidu provinces sagatavoties karam ar komūnistiem.

Visai satraukta informācija pienāk no Burmas. Pretēji iepriekšējām ziņām, ka valdības karaspēkam izdevies nemierniekus atspiest, pēdējā informācija liecina par cīņām galvaspilsētas Rangūnas priekšpilsētās. Burmas ministru prezidents Takins Nu apsolījis karēmu ciltij neatkarību, bet brīdinājis to, ka valdība sarunas pārtrauks, ja nemieri turpināsies. BBC piebilst, ka šiem nemieriem nav nekā kopīga ar komūnistu organizētajiem valsts ziemeļos.

ASV virsnieki darbosies Kanādā

Kanādas aizsardzības ministrs paziņojis oficiāli parlamentā, ka valdība nolēmusi atļaut Savienoto Valstu virsniekiem kontrolēt un pārraudzīt militārās ierīces Kanādas territorijā. Šim paziņojumam politiskās aprindas Otavā veltī lielu ievērību, piebilstot, ka sadarbība aizsardzības jautājumos abu valstu starpā kļūst ciešāka dienu no dienas. Piezīmējams, ka pat pagājušā kara laikā Kanāda neļāva savā zemē darboties nevienas ārvalsts virsniekiem.

BB

Amerikāņu dolari cīņai pret komūnismu Izraēlā

IZCEĻOTĀJIEM UZ PALESTĪNU JĀZINA „ISAIS KURSS"

„Newsweek" ziņo, ka Vašingtonā esot izlemts 100 miljonu dolaru kredits jaunai Izraēlas valdībai. Tas esot piešķirts, lai mazinātu radikālo partiju ietekmi Telavivā un palīdzētu uzvarēt Ben-Guriona pretkomūnistiskajam centram. Kredita piešķiršanu ļoti veicinājusi Izraēlas ekstrēmistu propaganda, ka jaunai valstij jāgriežas pie tās „lielās labvēles" — Padomju Savienības, kura esot ik brīdi gatava palīdzēt ar katru summu. Izraēlas prezidents Chaims Veicmans drīzumā dosies uz ASV, lai turienes pretkomūnistiskajās žīdu aprindās pārrunātu iespējas par turpmākiem visai ievērojamiem aizņēmumiem.

Izraēlai lielas galvassāpes sagādā arī iecelotāju problēma. Tā kā jaunā žīdu valsts paredz Vācijas žīdu nometņu iztukšošanu drīzā laikā, tai piemērotākie iecelotāji varētu nākt no Austrumeiropas viņpus dzelzs aizkaram. Bet Polija, Rumānija, Dienvidslavija un Ungārija jau paspējušas paziņot, ka tās nepielaidīs nekādas „skrīnēšanas" un ka Izraēlas pārstāvjiem nebūs iespējams šķirot „avis no auniem".

Rumānija izsniedz atļaujas izbraukšanai uz Palestīnu tikai pēc „sekmīga Staļina-Ļenina isā kursa nobeigšanas". Polijā prasības vēl augstākas. Žīdu izcelotājiem obligāti jābūt komūnistu partijas biedriem un jāzvēr, ka viņi darbību partijā turpinās arī Izraēlā. NW

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 13 (237) 1949. g. 3. februārī

Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā gadījumā redakcijas domas.

TRIMDAS SĀRŅI

Dzīve nometnēs un starptautiskā palīdzība, ko Eiropas bēgļi, to vidū arī latvieši, saņēmuši šais trīs gados, nenoliedzami novērsusi lielo postu, kāds būtu bijis, ja nebūtu smagās nekādes organizēts atbalsts un aprūpa. Bet tām pozitīvajam, ko ir devusi un vēl šodien dod nometņu dzīve, ir gājusi līdzi arī kāda tumša ēna, kāda nelietīga inde, kas labai daļai no mums mazinājusi pienākuma apziņu, atņēmusi strādāt prieku un iznīcinājusi atziņu, ka bez darba nevienam nekas netiek dots, nekas netiek dāvināts, bet viss jāpanāk ar darbu, veicot uzliktos vai labprātīgi uzņemtos pienākumus. Tagad, kad dzīve nometnēs tuvojas beigu posmam, viens otrs it kā nesaprašanā raugās apkārt, vai tiešām būs jāsāk tā strādāt, lai pats sev un ģimenei nopelnītu maizi. Ka tas bija pats par sevi saprotams arī tēvu zemes labākajos laikos, tas daudzkārt lielos it kā piemirsies. Protams, šī nav vispārēja parādība, bet gan pietiekami izplatījusies, lai par to runātu. Sevišķi nozīmīgi tas tagad, kad šie paši vieglo dienu meklētāji devušies uz jaunām mājvietām, it kā cerēdami, ka tur bez darba no gaisa kritīs cepti sivēni. Un tā daudzreiz durvis aizveras tiem, kas patiesi un godīgi gribētu strādāt.

Šad tad mēdzam runāt par savai tautai svešatnē atlūzušiem zariem, šos vārdus visumā tēmējot uz tiem latviešiem, kas ārzemēs dažādu iemeslu dēļ nokļuvuši jau pirms vairākiem gadiem. Ka šo atlūzušo tautas zaru vārds dažkārt piederētos arī mums pašiem, to arvien vairāk nozīmē jauni gadījumi. Mēs zinām, ka Argentīnā ļoti aktīva turienes latviešu organizācija, gan sagādājot iebraukšanas atļaujas latviešiem no Eiropas bēgļu nometnēm, gan arī iebraucējiem gādājot darbu un dzīvokļus. Tagad saņemta informācija, ka no latviešu biedrības valdes atteikušies visi līdzšinējie darbinieki, jo laba tiesa iebraucēju latviešu vispār nekā nopietna nav gribējuši strādāt, un latviešu organizācijas pūles par darba sagādi krietni daudzos gadījumos bijušas liekas. Vēlreiz jāpiezīmē, ka šis konstatējums nav vispārināms, bet šie tomēr ir tādi gadījumi, kuŗu dēļ daudziem no mums ceļā uz jaunām pagaidu mājvietām vērsies daudz grūtāk, vai arī būs pavisam slēgts.

Protams, nav normāli, ja advokātam jāstrādā par lauksaimnieku, bet tam visam ir jātiek pāri. Agrākos titulus skandinot, svešā zemē uz priekšu tikt nevar, kā to jau rādījuši vairāki gadījumi. Tā kādā Dienvidamerikas zemē pirms pāris mēnešiem ieradies vecāks latviešu bezbērnu pāris. Sākumā bijis ļoti grūti sagādāt darbu un dzīvokli. Imigrācijas nams pēc divkārša pagarinājuma bijis jāatstāj 48 stundu laikā. Ar latviešu organizācijas starpniecību beidzot tomēr sameklēts darba un dzīvokļa piedāvājums kādā amerikāņu mājā. Noteikumi bijuši šādi: vīram jāstrādā par dārznieka palīgu un sievai jāpalīdz pie mājas uzkopšanas un jāvāra ēdiens sev un dārzniekam. Par to darba devējs solījis istabu ar virtuvi un vannas istabu, brīvu uzturu un arī pieklājīgu algu nauda. Viss būtu bijis kārtībā, bet tad darba reflektante paziņojusi, ka viņa neprotot vārīt un nemākot ravēt saknes, kaut arī bijušas tikai pāris dobes, kas domātas pašu uzturam. Tāpat viņa paskaidrojusi, ka neprotot barot vistas, kaut arī to nebijis vairāk par desmit. Pēc tam virs no kabatas izvilcis fotografiju, lai rādītu, cik viņam Latvijā bijusi skaista vasarnīca, paskaidrojot, ka jau no 1943. gada viņš nekā neesot strādājis un ka Latvijā 25 gadus bijis augstā valsts amatā. Tāpēc viņš arī nezinot un nemaz neesot redzējis, kā ar mašīnu dārzā zāli pļauj, ar izkapti viņš rīkoties neprotot un dzīvžoga apgriešanai lietojamās šķēres viņam būšot pār smagām. Jautājumam, — ko jūs domājāt, šurpu braukdami, vai iedomājāties, ka jūs te kāds uzturēs, — sekojusi atbilde, ka tiešām viņi domājuši, ka arī šeit būs kāda nometne, jo ko gan citu viņi, veci cilvēki, varot iesākt. Tā ir bēdīga lieciba latviešu tautas darba gribai un darba priekam, tās tautas, kuŗas tēvi vēl astoņdesmit gadu vecumā ir staigājuši arklam pakaļ.

Bet šis gadījums nav vienīgais. Ir arī citas nelaimes. Trimdas gadi, kaut arī tie nav skaitāmi vēl desmitos, mazinājuši mūsu savstarpējo iecietību, un daudzkārt savas iekšējās kildas mēs esam gatavi iznest uz lielās skatuves. Mūsu vidū ir ļaudis, kas netur to par kaunu un negodu, ja savu tautiešu apsūdzēšanai viņina svešu iestāžu durvis. Tā Argentīnā pirms kāda laika ieradies neliels bēglu kuģītis no Zviedrijas, uz kuŗa bijuši arī 35 latvieši. Viss būtu bijis kārtībā, arī uzturēšanās atļaujas sagādātas, bet tad atbraucēji sāka kuši sūdzēties par savstarpēju apzagšanu un citām lietām. Jau par nodarījumiem uz ceļa vien Argentīnas policijai būtu kāds gads ko strādāt, bet sūdzības un protokoli nav beigušies ārī krastā, gan par izkaušanos savā vidū, gan ar vietējiem iedzīvotājiem, gan par piedzeršanos. Kādu iespaidu tas varēja atstāt tās valsts sabiedrībā, kur gribēts meklēt patvērumu un darbu, par to lieki runāt.

Ar žēlumu un rūgtu sirdi jāsaka, ka līdzīgas ziņas nāk gandrīz no visām zemēm, uz kuŗām jau izceļojuši latvieši. Kāda latviete pēc triskārtīgas darba vietas mainas Kanādā iesniegusi imigrācijas departamentam lūgumu, lai viņu nogādātu atpakaļ uz Eiropu jo, lūk, viņa neesot nekāda verdzene un tāpēc Kanādā palikt negribot. Anglijā mūsu jaunieši kļuvuši pazīstami ar savu skaļumu pēc vairāku pudeļu iztukšošanas, un tepat Vācijā gadījies, ka latviešu jaunceklis, sizdams dūri pie krūtīm un savu karavīra vārdu pieminēdams, uzskata par goda lietu, ja vācieti var izgrūst no tramvaja.

Tie ir fakti, kas runā galšu, bet nepatikamu valodu. Kaut arī šai grupā varētu skaitīt tikai vienu vai divus procentus no latviešu trimdinieku kopuma, tad tas tomēr ir pietiekami, lai labajam latviešu vārdam radītu netīru skaņu. Tāpēc te nepieciešama steidziga, asa un nesaudzīga rīcība.

Fr.

Speciālarodi un smagie darbi atalgoti vislabāk

VĒSTULE LATVIJAI NO PENSILVĀNIJAS, ASV

Tik daudzi no paziņām un tautiešiem man rakstījuši un jautājuši par šejienes dzīves apstākļiem, ka nolēmu mēģināt tos attālot kopīgā vēstulē un pastāstīt par Amerikā pieredzēto.

Kāds tautietis savā vēstulē jautā, cik lielai jābūt izpelnai, lai varētu uzturēt ģimeni ar trim maziem bērniem? Grūti atbildēt, jo šeit ir augsts dzīves standarts un dažādi apstākļi, kas ietekmē labklājību. Dzīvoju Pensilvānijas štātā, Filadelfijas apgabalā, un stāstīšu par šejienes cenām un algām.

Teiksim, jūs atbraukšit uz ASV un būsit pieticīgs. Jūs atcerēsities nometnes dzīves apstākļus un apmierināsities ar vienu istabu. Šeit gan jūs ēdīsiet labāk, piemēram, kā kādreiz Latvijā. Tad jums vajadzēs apmēram 20 dolaru nedēļā, jo 1 mārciņa (453 g) sviesta maksā 84 centi, margarīns 39, cūkas gaļa 39 līdz 70, cūkas speķis 30, cūkas tauki 30 un baltmaize 14—16 centi. Apģērbu cenas ir dažādas, atkarībā no kvalitātes un veida. Sieviešu kurpes maksā no 2—10 dolariem pāri, vīriešu — 5 līdz 8,99. Vislabākais vīriešu uzvalks, kas izgatavots no tīras vilnas, žaketei līdzi pērkot uzreiz divas bikses, maksā 39,99 dolarus, kamēr vissliktākais uzvalks, kas arī vilnas bez jebkādiem citiem piejaukumiem, skatlogos redzams par 21,99 dolariem. Cenas parasti beidzas ar 99, jo tirdzniecībā ir liela konkurence, un šādā veidā maksa tomēr šķiet par vienu dolaru zemāka.

6 istabu mēbelēts dzīvoklis īrējams par 70 līdz 150 dolariem mēnesī. Visas dzīvojamās mājas šeit ir divstāvu, tikai namiem pilsētas centrā ir trešais stāvs, kādēļ pilsētas ļoti plašas. Debesskrāpjos ir viesnīcas un iestādes, bet dzīvokļi parasti atrodas ārpilsētas rajonā, kādēļ 2 mēbelētas istabas centrā var dabūt jau par 30—40 dolariem mēnesī.

Ļaudis šeit izlutināti, un visu smago darbu veic mašīnas, tādēļ vislabāk pelna smagos darbos nodarbinātie. Mūrniekam, piemēram, alga ir 3—3,45 dol. stundā, galdniekam 2—2,20 dol., atslēdzniekam 1,20—2,00 dol., kurroreti ierēdnim tikai 25—35 dol. nedēļā. Strādā šeit 5 dienas nedēļā pa 8 stundām dienā, izņemot laukus, kur darba laiks parasti ir 11 stundas. Šeit meklē kolledžas profesorus, kuŗiem alga ir no 2000 līdz 3000 dol. gadā. Vidusskolas skolotājam alga tikai 100—150 dol. mēnesī.

Es strādāju par atslēdznieku-mechaniķi un pelnu nedēļā (40 stundās) 80—95 dolarus. Visu laiku meklēju konstruktora vietu (designer — līdzīgs mūsu inženierim), jo esmu studējis Latvijas universitātes mechanikas fakultātē, bet nepratu vēl diezgan labi angļu valodu un tādēļ nesolīja vairāk par 70 dolariem nedēļā. Atteicos. Tagad būtu ar mieru strādāt, bet nu atkal manu ar 45 gadiem atzīst par vecu un negrib pieņemt. Konstruktori parasti pelna ap 100 dol. nedēļā.

Nekādus papīrus, diplomus vai apliecības neprasa, bet jautā — ko proti? Ļoti labas algas ir visiem speciālistiem. Meklē, piemēram, speciālistus radara konstrukcijā un sola 200 dol. lielu algu nedēļā.

Amerikāņi lauku darbos negrib iet, lai gan uz laukiem visi darbi mechanizēti un zirgu nav. Piena farmās govis slauc ar mašīnām. Raksturīgi, ka uz laukiem parasti ir samērā labi dzīvokļi. Alga svārstās no 100—135 dol. mēnesī ar brīvu dzīvokli, kas reizēm ir pat ar sešām istabām, saknēm, pienu, apkuri, elektrību un pat gāzi, ko piegādā saspiestā veidā īpašās pudelēs no pilsētas. Sievas uz laukiem nestrādā. Jāatceras, ka vienmēr ir izņēmumi.

Gribu teikt, ka darbu šeit var atrast katrā laikā un nav tādas varas, kas varētu piespiest cilvēku strādāt to, ko viņš nevēlas. Parasti darbu nekur neuzteic, bet atstāj uz vietas. Arī uzņēmējs atlaiž uz vietas.

Nobeigumā pieminēšu, ka darba diena, tomēr iznāk diezgan pagara, jo līdz ar pilsētas plašumu parasti 2 līdz 4 stundas palet ceļā no mājas līdz darba vietai.

Roklidžā, janvārī. M. K.

Nenokavējiet iegādāties
Knuta Lesiņa
noveles un humoreskas

Lietas, kas kārtojas pašas

Cena DM 5.50.
Jāņa Klīdzēja
stāstus un noveles

CILVĒKI UZ TILTA

Cena DM 4,—.
LATVIJAS APGĀDS
(316)

Donžuans ciemosies latviešu nometnēs

ESLINGENAS TEĀTRIS NOBRAUCIS ČETROS GADOS 22.000 KM — ČETROS GADOS 193.000 APMEKLĒTĀJU

Eslingenas latviešu teātris februāra sākumā atkal dosies garākā turnejā ar jauniestudēto Teodora Zeltiņa komēdiju „Donžuana pēdējā mīlestība". Četros darbības gados trimdā (līdz 1948. g. 31. dec.) Eslingenas teātris devis 407 izrādes. Pirmais iestudējums 1945. g. pavasarī bija R. Blaumaņa joku luga „No saldenās pudeles", kas arī līdz šim piedzīvojusi lielāko izrāžu skaitu — 73. R. Blaumaņa „Skroderdienas Silmačos" izrādītas 34, „Trīnes grēki" 27, J. Raiņa „Pūt, vējiņ" 34, „Mīla stiprāka par nāvi" 16, M. Ziverta „Minhauzena precības" 61, „Āksts" 44, „Cilvēks grib dzīvot" 37 un vienčēlieni 25 reizes. J. Lejiņa „Nebrauc tik dikti" 17, Anšlava Eglīša „Gelma gleznotājs" nometņu skatuvēs vienojies 34 reizes. Gadā notikušas vienmērā 100 izrādes, kas nozīmē, ka, neskatoties uz lielajiem satikšanās grūtumiem, Eslingenas teātris turpat katru trešo dienu devis izrādi. Teātra laudis ciemojušies 41 latviešu nometnē, nobraucot aizvadītajos četros gados 22.000 km! Latviešu atsaucība bijusi atzīstama. Kopumā teātra izrādes noskatījušies 193.000 apmeklētāju. Eslingenā vien sniegtas 157 izrādes, kas pulcējušas 62.800 apmeklētāju.

Jaunās T. Zeltiņa komēdijas pirmizrāde notiks Eslingenā 4. februārī, ar atkārtojumu 5. un 6. februārī. Turneja latviešu nometnēs notiks šādā kārtībā: 8. februārī Ansbachā, 9. Hersbrukā, 10. Grafenvērā (darba rotā!), 11. Ambergā, 12. Fišbachā, 13. Valkā, 14. Erlangenā. 15. Rēgensburgā, 16. Mīldorfā, 18. Berchtesgādenā, 20. Augsburgā, 21. Memingenā, 22. Kleinkecā un 23. februārī Ingolštatē.

Caur kapitālistiskajām briesmām uz mīļoto „padomju dzimteni"

JAUNS SPĒLES VEIDS KRIEVU SKOLAS

Padomju Savienības skolās pašreiz modē pazīstamās bērnu „Cirka" spēles jauna, „ļoti aktuāla" variācija. Tā nosaukta par „Ceļojumu ap zemeslodi". Šai jaunajai variācijai jāpiērāda arī visjaunākajiem Krievijas biedriem un biedrenēm, kādi „neciešami apstākļi" valda kapitālistiskajā pasaulē. Spēles pēdējā, simtā stacija ir „iemīļotā padomju dzimtene". Tomēr, lai tur nokļūtu, jāpiedzīvo visādas briesmas un pārsteigumi.

Jau pie 43. numura var gadīties pirmā kļūme: te parādās grieķu fašists ar amerikāņu karogu aizmugurē un biedram spēlē jāsāk no sākuma. Arī pie 46. numura ļoti aizdomīgi fašisti var nodzīt ceļotāju uz 1. numuru. Bet 63. numurs ar vienu amerikāņu un vienu britu radio komentētoru tā sabiedē jauno ceļinieku, ka tam ar steigu jāatkāpjas uz 12. numuru. Tur tad viņš sastop nelaiķi Gebelsu, kas, uz sava zārka sēdēdams un mežonīgi žestikulēdams, kaut ko kliedz mikrofonā.

Vēlak var sastapt garkaklaino De Gollu, kas veltīgi pūlas uzmaukt galvā Napoleona cepuri. Tālāk Mr. Tomass no „pretamerikāņu darbības komitejas" tukšo seifu un bāž kabatā dolarus. Katra satikšanās „ar rietumu velniem" ceļotājam, protams, maksā vērtīgus punktus. Vislielākā nelaime tomēr draud pie 89. numura, ļsi priekš goda pilnas uzvaras. Te redzams Vinstons Čerčils, kas ar degli rokās, aizslēpies aiz pulvera mucas, sauc uz karu pret Padomju Savienību. Kurš viņam gadās priekšā, tam jāatkāpjas uz 8. numuru. Bet arī te celinieks sastop to pašu Vinstonu Čerčilu. Tikai šoreiz viņš ir apdedzis un viss notīts apsējiem. Paraksts skan: „Vinstons domā par to, kā beidzās viņa karš pret Padomju Savienību 1919. gadā."

Visā ceļojuma laikā Savienotās Valstis rādās kā „melnais vīrs", ko brīžiem ielenc bezdarbnieki, brīžiem tas kā „Krusttēvs Sams" spēlē un mazi eiropieši dejo vai dzied dziesmas ģenerālim Franko. Bet ja kādam ceļotājam tomēr izdodas pārvarēt visas fašistiskās, kapitālistiskas un imperiālistiskās briesmas, pie simtā numura tas drīkst sēsties lidmašīnā un atgriezties „iemīļotajā padomju dzimtenē pie visu tautu tēva un skolotāja".

Kā pieprasāmi LCK pabalsti

LCK labklājības nozarē noteikusi kārtību, kādā pieprasāmi pabalsti. Pabalsta lūgums jāiesniedz savas nometnes komitejai, kas apliecina pabalsta nepieciešamību un pēc tam lūgumu nosūta tālāk apgabala pārstāvim. Apgabala pārstāvis savkārt lūgumu ar savu atsauksmi virza tālāk LCK labklājības nozarei.

Neizdevusies agrārreforma

Ziemeļreinas-Vestfāles parlaments (Landesrat) pag. gada novembrī ar visu partiju pārstāvju vienprātīgu lēmumu (tikai komūnistiem atturoties!) pieņēma agrārreformas likumu par pārmērīgi lielo zemes īpašumu apcirpšanu, lieko zemju piespiedu atsavināšanu un valsts zemes fonda radīšanu bezzemnieku apmierināšanai. Šis mērenais likums būtu skāris tikai 1400 lielsaimniecības, bet dotu iespēju nodibināt 40.000 normālas jaunsaimniecības un 450.000 sīksaimniecības.

Mums, nokļuvušiem Vācijā no Baltijas valstīm, likās pavisam nesaprotami, ka šeit ne demokratijas, ne Hitlera režīma laikā nav nekas darīts milzīgo latifundiju ierobežošanai un gadsimtu ilgās sociālās netaisnības izlīdzināšanai.

Bet arī šim likumam vēl nav lemts reālizēties. Janvārī vācu presē parādījās ziņas, ka angļu militārā pārvalde nav pievienojusies šiem likumiem. Taču muižnieki, kā vācu laikraksti ziņo, šī reformas mēģinājuma iebiedēti, steigšus parakstot līgumus par muižu fiktīvu sadalīšanu un daļēju pārdošanu radiem un draugiem, t. i., valsts fondā ieskaitāmās zemes nobēdzināšanu. Kā laikraksti tālāk ziņo, Ziemeļreinas-Vestfāles valdība tomēr došot jaunu agrārreformas projektu.

D.

Nometņu dzīve

LCK nosūtījusi visām nometnēm speciālas markas, kas domātas ielīpināšanai trimdas tautas kopības kartē pēc attiecīgo nodevu nomaksas.

SPĀKENBERGĀ kopš pagājušā gada ierīkota apmetne veciem un darba nespējīgiem DP. 5 agrākās mūŗa strādnieku ēkās iekārtotas telpas pagaidām 120 personām, kas novietotas pa 1, 2 un 3 vienā istabā. Ēkas labi iekārtotas un ar labierīcībām. Nespējīgākos iemītniekus aprūpē, algotas apkopējas. Nespējnieku uzņemšanai sagatavo vēl vairākas ēkas.

ICEHOES latviešu DP nometni pārcel uz Eitinu pie Libekas.

Zīmīga pārmaiņa

Stalins un Kirchenšteins devuši latviešu tautai brīvību, tā pagājušā gada oktobra revolūcijas atceres dienas sarīkojumā Bostonā visā nopietnībā apgalvoja agrākie latviešu līdzcīnītāji. Pretstatā tam, šogad turpat Bostonā nacionālie darbinieki bija noorganizējuši latviešu veco strēlnieku atceres dienu, piedaloties māc. Graudiņam, A. Stefenhāgenam nolasot J. Goldmaņa uzrunu un vecajam strēlniekam K. Alsiņam referātu. Latviešu veco strēlnieku biedrība ievadījusi sarunas par strēlnieku laikmeta un viņu ciņu atceres atzīmēšanu arī Ņujorkā, Filadelfijā un Čikagā. Šogad pirmo reizi šāda vakara notika arī Anglijā, Bredfordā, kur referātu nolasīja A. Ozols.

Sausais ķīselis un makaroni ar caurumiņiem

Kādā no janvāŗa raidījumiem „Latviešiem ārzemēs" Rīgas radiofons paziņoja: „Turpmāk mēs sniegsim raksturīgus materiālus par dažiem dzimtenē." Līdz šim minētajos raidījumos gan visvairāk tālioja neapraksta mi Tamdēļ ar dziļām pateicības jūtām mums jānovērtē to mūsu tautiešu rīcība, kas šo kopības spāku, šīko uzturēt un vairot — nonākdami tālā, svešā krastā, neaizmirst palīdzēt tautiešiem, kuŗiem vēl jāniekst nometnēs vācu zemē un jāgaida sava aizbraukšanas kārta, ja tāda vispār pienāktu. Mums būtu jāpriecājas par katru devumu, ko tie mums sūta. Mums būtu pateicībā jāatver sirds šim balvām mūsu grūtajā laikā un stāvoklī. Bet vai tas tā ir?

Lūk, ko raksta kāds tautietis: „Sūtu pa sainītim uz Vāciju bez pārtraukuma, cik to atļauj mani ierobežotie līdzekļi, jo mēs te visi zinām, ka stāvoklis tautiešiem Vācijā ir grūts un mūsu pienākums ir palīdzēt. Daudzi aizsūta sainīšos visu savu lieko artavu gluži svešiem cilvēkiem. Arī es to esmu vairākkārt darījis, bet, diemžēl, pat uz pieprasījumu neesmu saņēmis no šiem cilvēkiem apstiprinājumu par sainīša saņemšanu. Par to pašu sūdzas arī citi tautieši, un daži atmet sūtīšanai ar roku, jo mums sāk zust ticība palīdzības nepieciešamībai. Saņēmējs, gan, varbūt, teiks — tur jau nekā liela nebija. Bet lai tie padomā, ka arī tas maksā naudu, ko sūtītājs nopelna smagā darbā un sūta, lai sagādātu saņēmējam iepriecinājumu. Nesaņemot atbildi pat uz pieprasījumu, tas rada sarūgtinājumu un vilšanos. Tā ar laiku šie sainīši var izbeigt ceļu no šejienes uz Vāciju."

Tie ir fakti, ko konstatē mūsu tautieši. Nav svarīgi, vai ciema kukulis, kas nonāk pazīstama vai sveša tautieša rokās, ir smags vai viegls. Tas ir sīkmanīgo vērtējums. Bet ir svarīgs žests, kādu parāda trimdinieks trimdiniekam. Mums, latviešu tautas daļai, kuŗa tagad purina un izklīdina tālu zemju vēji, jāapzinās sevi par vienu saimi, tamdēļ mēs nedrīkstam atsalt savā sirdī un neievērot to, kas nāk no tautiešu labās sirds.

PATEICIBA

Sirsnīgi pateicos visiem, kas palīdzēja mums vīram pulkvedim Kārlim Dušaitam viņa slimības laikā un sniedza atbalstu un žēlsirdību, izvadot viņu pēdējā gaitā, sevišķi Dr. Mačuļāna kungam, māc. Lūša kungam ar kundzi, Terēzei Kočetova kundzei, Ambergas sanatorijas latviešu komitejai, Daugavas Vanagiem, Branta kungam, Vendia's filištriem un Latvijas apgādam.

V. Ims Dušaite

VĒSTULES REDAKCIJAI

A. Vilks, Eslingenā.

SILTĀKU SIRDI

Palīdzība un savstarpējais atbalsts bēgļu dzīves apstākļos, šķiet, daudz vairāk nepieciešams, nekā tas bija dzimtenē, kur mēs katrs jutāmies nodrošināts ar visu nepieciešamo. Tamdēļ ar dziļām pateicības jūtām mums jānovērtē to mūsu tautiešu rīcība, kas šo kopības spāku, šīko uzturēt un vairot — nonākdami tālā, svešā krastā, neaizmirst palīdzēt tautiešiem, kuŗiem vēl jāniekst nometnēs vācu zemē un jāgaida sava aizbraukšanas kārta, ja tāda vispār pienāktu. Mums būtu jāpriecājas par katru devumu, ko tie mums sūta. Mums būtu pateicībā jāatver sirds šim balvām mūsu grūtajā laikā un stāvoklī. Bet vai tas tā ir?

Lūk, ko raksta kāds tautietis: „Sūtu pa sainītim uz Vāciju bez pārtraukuma, cik to atļauj mani ierobežotie līdzekļi, jo mēs te visi zinām, ka stāvoklis tautiešiem Vācijā ir grūts un mūsu pienākums ir palīdzēt. Daudzi aizsūta sainīšos visu savu lieko artavu gluži svešiem cilvēkiem. Arī es to esmu vairākkārt darījis, bet, diemžēl, pat uz pieprasījumu neesmu saņēmis no šiem cilvēkiem apstiprinājumu par sainīša saņemšanu. Par to pašu sūdzas arī citi tautieši, un daži atmet sūtīšanai ar roku, jo mums sāk zust ticība palīdzības nepieciešamībai. Saņēmējs, gan, varbūt, teiks — tur jau nekā liela nebija. Bet lai tie padomā, ka arī tas maksā naudu, ko sūtītājs nopelna smagā darbā un sūta, lai sagādātu saņēmējam iepriecinājumu. Nesaņemot atbildi pat uz pieprasījumu, tas rada sarūgtinājumu un vilšanos. Tā ar laiku šie sainīši var izbeigt ceļu no šejienes uz Vāciju."

Tie ir fakti, ko konstatē mūsu tautieši. Nav svarīgi, vai ciema kukulis, kas nonāk pazīstama vai sveša tautieša rokās, ir smags vai viegls. Tas ir sīkmanīgo vērtējums. Bet ir svarīgs žests, kādu parāda trimdinieks trimdiniekam. Mums, latviešu tautas daļai, kuŗa tagad purina un izklīdina tālu zemju vēji, jāapzinās sevi par vienu saimi, tamdēļ mēs nedrīkstam atsalt savā sirdī un neievērot to, kas nāk no tautiešu labās sirds.

Ciemos pie mācītāja

VĒSTULE LATVIJAI NO KANĀDAS

Ceturtdienas mums pārvēršas tādās kā svētku dienās. Tad ejam sabiedrībā, mūs ielūdz un mums par godu rīko vakarus. Piem., tādas un tādas luterāniskās draudzes mācītājs atsūta ielūgumu: „Mīļais ārzemju draugs . . .“ Seko adrese. Un tā mēs varētu uzdziedāt bezbēdīgu dziesmiņu: No ballītes ballītē, no baznīcas baznīcā.

Mūsu trejlaps, kā parasts, ierodas pirmais. Mums ir arī savi plāni. Ejam skatīdamās. Te vajadzētu būt. Durvis pašas plaši atveras, laipni aicina ienākt. Pats mācītājs ar kundzi panākas pretim, sēdina, laipni runā. Viņš pazīst visu Eiropu, bijis pat mūsu Rīgā. Pamazām sārodas dāmas. Tās ir šejienietes, bet visas vai nu labāk, vai sliktāk, atkarībā no šeit nodzīvotā laika, runā vāciski. Sākumā mēs brīnāmies, bet izrādās, ka tās visas ir agrākās iecelotājas un, lai mēs labāk saprastos, izmeklēta vāciski runātāja sabiedrība.

Mācītājs pārbauda garo sarakstu, pēc kura šeit būtu jāierodas 30 „domestikām“ — luterānēm. Esam sanākušas uz pusi mazāk, par ko viņš noskumis. Sarunas rit draudzīgā garā, dāmas pateic adreses, ielūdz meitenes ciemos, lai brīvās svētdienās nebūtu garlaicīgi.

Svētkos man bija jāierodas savā Bārtas tērpā. Tas atstāja iespaidu, un katra jaunatnācēja palika atplēstu muti. Rezultātā kaimiņu draudzes mācītāja kundze grib rīkot tautisko tērpu skati vai pat balli, kur saaicinās visas Kanādā dzīvojošo tautību pārstāvjus tautiskos tērpos. Protams, arī indiāņus un ķiniešus.

Indiāņu tērpi esot brīnišķīgi, par viņu rokdarbiem jūsmo visi kanādieši. Sevišķi ādas izstrādājumi tiem esot vienreizīgi. Arī ķiniešu rokdarbus pārdod daudzos veikalos, un tie ir stipri lēti. Vācijā dzirdētās pasakainās cenas par mūsu izstrādājumiem būs pārspīlētas.

Ikvienu dāmu, kas no jauna ienāk, namamāte iepazīstina ar mums, — stāvot pie durvīm, norāda ar pirkstu un nosauc vārdā. Mūs pazīst šeit tikai pēc priekšvārdiem. Kad nu tā diezgan tērzēts, mācītājs aicina mūs uz baznīcu turpat līdzās. Domājam, nupat būs gari pātari, bet nekā. Baznīca nav liela, nav augsta, kā mūsējās. Vispār, tā atgādina vienkāršu saiešanas namu. Mācītāja kancele ir turpat lejā, iepretim altārim. Nelielas ērģeles arī turpat un stūrī šķērsām daži soli — korim. Baznīcas priekšnamā atstāj lietussargus, somas, galošas. Iekšpusē gar sienu pakaramie — atnācējs novelk mēteli, pakar, tad iet uz soliem. Pie ieejas, pa labi lejup ved kāpes uz pagrabu. Tur iekārtota plaša zāle, virtuve un svētdienas skola bērniem. Šeit ir ļoti daudz draudžu un visas mazas, bet katrai sava baznīciņa, tik liela kā kabūzītis. Tāpēc ticības mācības stundas nenotiek skolā, bet svētdienas skolā — jo šīs draudzes savstarpēji apkaroja.

Lielajā baznīcas zālē mūs gaida klāts galds. Tur iepazīstos ar kādu vācieti, kas ļoti vēlētos sev „domestiku“, ko gribētu mācīt šūt, jo pati ir šuvēja un saka, ka vislabākā peļņa ir šuvējām, sevišķi ar svārkiem. Es pieteicos nākotnē viņas darbnīcā. Par gludiem svārkiem maksā 5 dol., tos pašujot divās stundās. Esot bijušas dienas, kad viņa pelnījusi 50 dolaru.

Man pretī sēž dāmu komitejas prezidente. Nejauši dabūju zināt, ka vācieši sameklē kādu draudzes adresi vai privātu personu, raksta un lūdz pārtiku. Reiz pie manis atnāca kāds šejienietis, mana šefa radinieks un lūdza pārtulkot vēstuli, ko viņš saņēmis no Polijas. Kāds polis lūdza apgērbu. Tā nu es metos draugos šai prezidentei, parunājām krieviski, jo viņa dzimusi Krievijā, un atstāju viņai Vācijas latviešu adreses. Man gan nekā konkrēta nesolīja, bet teica, ka nedēļas vidū būšot sēde un tad lemšot. Tāpēc, ja kāds saņems pārtikas sainīti no aizjūras draudzes, lūdzu atrakstiet man pāris vārdu, lai to varētu nodot kā kvitējumu par saņemto.

Pēc vakariņām, turpat zālē uz ātru roku jāinscenē priekšnesumi, jādzied korim, jādeklamē, jo dāmas vēlas dzirdēt, kā skan mūsu valoda. Tad mums par godu baznīcas koris nodzied pāris dziesmu. Pēc nepareizi nodziedātas dziesmas koris pats baznīcā skaļi smejas. Pēc tam ejam visi atpakaļ uz mācītājmāju, dzeram kafiju, ko šeit parasti katram pasniedz klēpī. Un vēlā stundā atvadāmies.

Vankuverā, februārī.

Leonija Ozolkalne

Pēteris Aigars

Dāmai mežģiņu tērpā

Šai zilā tīklā, kuru audis
No zīda varbūt īdzīgs flāms,
Mulst jūsu augums, tvīkstot baudas.
Pus apslēpts, pusē nojaužams.

Un apreibis no kroku smaida,
Ko tērpā gleznā gaita vij,
Es notrīcu kā sadzelts naida:
Grēks guni slēpt, kam liesmot bij!

Kam nonicināt Dieva prātu,
Kas licis elpot jums un plaukt?
Ja vīnu baudīt lemts ar sātu,
Kamdēļ gan dabu zīdā žņaugt!

Jel raisiet mežģines — nav cienīgs
Zīds jūsu dailes dievīgās,
Tik rožu zieds un dzejnieks vienīgs,
Lai jūsu sirdij tuvojas.

Rīgas cepurnieks ražo zosu cepamās pannas vācu namamātēm

LATVIEŠU ALUMINIJA LIETUVEI ANSBACHĀ VAJADZĪGI 50 STRĀDNIEKI

Kaut kur plašajā Ansbachas Hindenburga kazarmju pagalmā, starp pārējiem sarkanķieģeļu graustiem atrodas pazema ēka, kuras logos visu nakti neizdziest gaisma. Lai cik vēla nakts stunda, aiz nokvēpušajām rūtīm šņāc plēšas un dūc virpas, reizēm spalgi dun āmuri kā katlu kaltuvē, no dūmeņa birst dzirksteles, un vējš pagalmam pārrauj pāri dažu skaļu latviešu vārdu.

Tur nu jau trešo gadu latviešu cepurnieks Jānis Ozols, kas savā strādnieku. Tiem viņš ar mieru maksāt 1 DM par stundu. Visus ražojumus Ozols novieto vācu tirgū turpat Ansbachas apkārtnē un saņem arī izejas materiālu no vācu kontingentiem. Viņa cenas, atkarībā no pasūtinājuma lieluma, šādas: zosu cepamā panna 6—6.30 DM, apaļa panniņa 1,80—3.60 DM, liela mazgājamā bļoda 5,90 DM.

Visi trauki nevainojami un gliti nostrādāti un var godam sacensties ar pazīstamākajiem vācu ražoju-

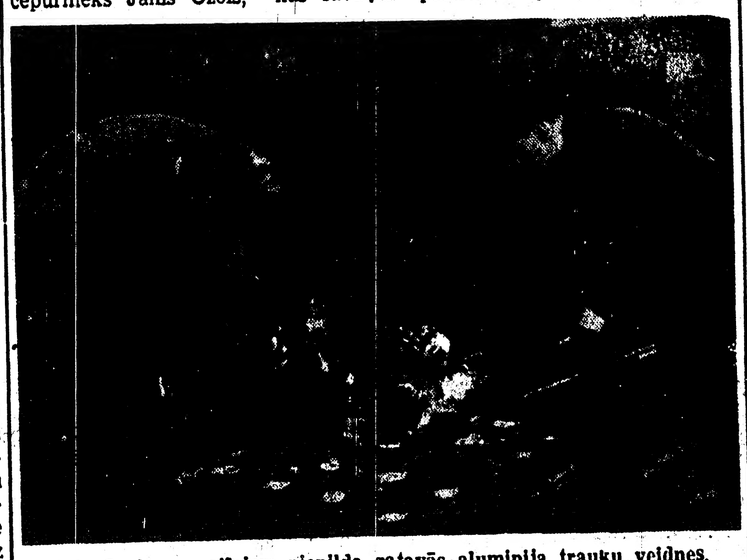

Jānis Ozols ar palīgiem piepilda gatavās aluminija trauku veidnes.

laikā vadīja Armijas ekonomiskā veikala cepuru nodaļu, ražo no vecu lidmašīnu aluminija traukus vācu tirgum. Strādājot ar četriem palīgiem, pagājušā gadā švābu namamātēm saražoti ap 15.000 pannu, bļodu un mazgājamo trauku. It īpaši iecienītas meistara Ozola zosu cepamās pannas no lidmašīnu propelleriem, kas iztur augstu temperatūru un nemaina formu, kā tas bieži notiek ar spiestajiem alumīnija traukiem.

Jānis Ozols domā, ka nav gandrīz nekādas starpības starp aluminija lējēju un cepuru veidotāju. Abos arodos jāprot gatavot formas. Ka šī doma nav aplama, pierāda fakti:

Latviešu aluminija lietuve Ansbachā, kuras pirmsākumi meklējami 1946. g. Veisenburgā, bez vismazākā atbalsta no ārpuses, kļuvusi par rūpnīcu, kas sekmīgi konkurē ar vācu lielajām fabrikām. Nesaņemdams no IRO nekādu atbalstu, pat ne nodarbināto devas nometnē, Ozols tomēr labprāt gribētu savu pasākumu paplašināt, pieņemot vēl 50 līdz 60 miem. Priekšrocība, salīdzinot ar pēdējiem, tā, ka šie trauki lieti un pēc tam virpoti. Tie izturīgāki pret deformāciju un droši liekami uz uguns.

„Aluminija cepurnieka“ nākotnes plāni visai reāli: „Kaut izdotos te darbnīcā ievest kādu no Amerikas, Austrālijas vai Kanādas konsultēm. Es domāju, redzētais viņu pārliecinātu, ka arī citā pasaules malā, kur nav tik augsti attīstītas aluminija trauku rūpniecības kā Vācijā, mēs būtu spējīgi noorganizēt līdzīgu vai pat daudz lielāku rūpnīcu. IRO vairākkārt grasījusies mums nodot lielākus trauku pasūtinājumus, bet arvien sarunas izčākstējušas — kungi vairs nebrauc un aizmirst. Mēs vēl arvien, piemēram, gaidām, vai liet 13.000 gab. aluminija nozīmes IRO policistiem, vai nē. Veiduļi te mētājas jau kādu gadu!

O. B.

Daiķā pasaule

* Īsi pēc Jaungada Losandželosas filharmonijas auditorijā 3000 ticīgajiem sprediķoja jaunākais mācītājs pasaulē 4 g. v. Merdžojs Gortners. Viņš uzsvēra, ka tēvs un māte nepildot savus vecāku pienākumus, ja svētdienās neņemot savus bērnus līdzi baznīcā. Stundu pēc spredika mazais mācītājs teica uzrunu radiofonā, tad devās uz bērndārzu teikt vakara lūgšanu. Iepriekšējā dienā viņš bija salaulājis kādu pāri. (UP)

* Kad Darmštates kriminālpolicija notvēra kādu zagli, kas ādu un parfimeriju veikalā bija sazadzis mantas 2500 DM vērtībā, izmeklējot viņa kabatas, atrada tikai glīti iesietu lūgšanu grāmatu. Policisti sākumā bija pārsteigti par zagļa dievbijību un tikai vēlāk atklāja, ka lūgšanu grāmatā bija asprātīgi ierīkota ielaušanās rīku slēptuve. (DSp)

* Visienesīgākā cūka pasaulē piedzimusi amerikāņu lauksaimnieka Arčija Henda farmā Vašingtonas štatā: tai ir divi vidū kopā saauguši ķermeņi, viena galva, četras ausis, divas priekš- un četras pakaļkājas. Sajūsmināties par šo saimnieciski vienreizējo notikumu, saimnieks nodomājis „seriju produkcijā ražot cūkas ar sešiem šķiņķiem un tikai vienu muti barošanai“. (UP)

* 83 g. v. kurpnieks Nikolauss Mertens Šmelcā, Sāras apgabalā, pagājušā nedēļā saņēma vēstuli, kas izsūtīta 1900. g. 3. aprīlī, pie kam nosūtītājs dzīvojis tikai 4 km no adresāta. Pasta iestāde šo 49 g. laikā 3 reizes pārgājusi uz citām telpām, un vēstule nepamanīta vienmēr celojusi līdzi. Tikai tagad, iestādi likvidējot, tā uzieta. (DK)

* Kāds mācītājs Dublinā, Īrijā, iekārtojis skolu sievas un viramātēm, kurā galvenokārt māca pašsavaldīšanos. Kursa nobeigumā apmeklētājas saņem mācītas sievas resp. viramātes diplomu. (NI)

* Filipvilā, Alžīrā, nomiris 121 gadu vecumā muhamedānis Ahmeds Ezredins, atstājot 60 pēcnācējus. 100 gadu vecumā viņam bija ieaugusi pilnīgi jauni zobi. (UP)

Izceļotāji

uz Ameriku un citām tālām zemēm!

Aizbraucot jūs varat pasūtināt laikrakstu

LATVIJA

šeit pat Vācijā vai nu tieši apgādam, vai arī ar savas līdzšinējās nometnes pārstāvja starpniecību.

Lai jaunajās mājās nebūtu tūlīt jāizdod turienes nauda, kuras tur, droši vien, sākumā būs pamaz, samaksu varat izdarīt Vācijā par vairākiem mēnešiem uz priekšu. Abonements uz ārzemēm maksā DM 4.30 (ieskait. sūt. izdev.) par eksemplāru mēnesī.

Aizbraucot paziņojiet, ar kuru datumu lai laikrakstu šeit uzkrājam. Pēc ierašanās jaunajā dzīves vietā paziņojiet pa gaisa pastu savu adresi. Pēc tās saņemšanas sāksim laikrakstu sūtīt ar vēlamo n-ru.

LATVIJAS APGĀDS.

Günzburg/Do. Marktplatz 25.

GAILIS

Nikolaja Kalniņa stāstiņš par nometnes dzīvi

(2. turpinājums)

„Ja tie dauzoņas izlaiduši, tad tak tepat vajaga būt. Vista jau nav kurmis, kas var zemē ielīst,“ Alksnītis kaimiņu mierināja. Un visi, kas pagalmā iznākuši, meklēja acīm, vai nepamanīs kaut kur Amolu vistas. Bet velti.

Tad no pagraba atskanēja jautrs: ki—ke—ri—gū—ū—ū!

Ļaužu bars apmulsa.

„Klausies, tas tak ir tava gaiļa meldiņš!“ Alksnītis ierunājās pirmais.

„Liekas,“ Amolam priecīgi iedrebējās balss.

„Bet kā viņš tur radās?“

„Neprasi nu, kā radās. Šonakt visādi brīnumi ir notikuši.“

„Jā, ir jau ir, bet pats zini, ka manas vistas pagrabā Bitumiem bija kā dadzis acīs.“

Sarunādamies abi kaimiņi devās pie gaiļa. Liels ļaužu bars sekoja. Cilvēki bija ziņkārīgi, vai vēl negadīsies kāds pārsteigums. Un tiešām viņu paredzējums piepildījās. Pie pagraba durvīm karājās liels papes plakāts, uz kura trekniem burtiem bija uzrakstīts:

Amolu gailis dzied daudz skaistāk par Bitumiem, tāpēc pārvietojām putnus atpakaļ uz pagrabu. Nākošajās viesībās Bitumi ar saviem cieminiem varēs izmantot uzmūrēto kūtiņu pie zirgu staļļiem.

Taisnības rēgulētāji.

Kad plakāts bija pietiekami apbrīnots, Alksnītis gudri piemetināja:

„Labi sacīts. Par uzpūtīgu sievu tiešām saprātīgāk kladzina vistas un par dzērāju dailāk dzied gailis.“

Laudis pasmējās, bet Bituma kundze, kad vēsts aizsniedza viņas ausis, ka gailis ar lielu godu ir atgriezies atkal pagrabā, dusmās sita dūres un zvērēja:

„Bet nu gan es tam putnam kaut ko padarīšu!“

Amoli tomēr šos draudus vairs nebaidījās. Ja jau citi tā vēlējās, vistas pa nakti palika atkal pagrabā, kur šķita drošāk.

Bet Bituma kundze nu bija tā aizkaitināta, ka niknās un melnās dusmās svila bez mitas kā sveķaina pagale.

Un tad kādu dienu, kravājoties vieliekamajā telpā, viņai radās plāns, kā Amolu gaili apklusināt. Bet kā visu karu plānā, arī šis bija slepens. Vajadzēja gaidīt nakti.

Protams, ka gailis tanīs stundās, kas bija viņam paša radītāja noliktas, dziedāja kā parasts.

„Dzirdi, Valter!“ Bituma kundze naktī piebikstīja vīram. „Ķērc atkal.“

Vīrs mazliet sagrozījās, bet nemodās.

„Tas ir gan cilvēks“ sieva ievaidējās. „Tev jāskrien vai pa sienu stāvus, bet viņš gul kā bluķis.“

„Ko tad tu gribēji?“ vīrs miegaini ieņurdējās.

„Ko gribēji? Tam putnam tak reiz jāaizbāž rīkle!“ Bituma kundze nervozi taustījās gar sienu un iegrieza uguni.

„Netrako!“ vīrs, acis berzēdams, uzrāvās sēdus. „Naktī es neiešu ar kaimiņiem plēsties.

„Neviens tev neliek plēsties,“ sieva sāka runāt pusbalsī. „Man tagad ir cits padoms.“

„Nu—ū!“ Bitums nožāvājās.

Sieva pieliecās pie auss:

„Iesim uz pagrabu un pakaisīsim tam nagānam zem deguna kaut ko stiprāku.

„Ko? Tu gribi gaili noindēt?“ Bitums atrāva galvu un izbrīnījies raudzījās sievā.

„Jā. Tikai nekliedz!“ Bituma kundze čukstēja.

„Man ir mazliet žurku zāles.“

„Bet padomā, ko tu runā! Tas nav nekāds goda darbs.“

„Bet kāds goda darbs ir, kad Amoli mūs izāksta un sauc par dzērājiem un kāršu spēlmaņiem?“

Ja gaiļa dziedāšana vīru neuztrauca, tad vismaz šim apvainojumam vajadzēja viņu sadusmot.

Bet Bitums palika arī tagad mierīgs: „Ko divas sievas dusmās sarunā, tas uz svariem nav jāsver.“

„Vai redzi, kāds miera apustulis!“ sieva ieplēta acis.

„Un plakāts?“

„Ar plakātu ir uzknābts tavai muļķībai.“

„Ak tā — tikai manai. Tad tau iznāks vēl tā, ka es tā vainīgā.“

„Nu ja — tu. Es jau neskrēju par gaili lamāties.“

„Ko tad man bija darīt? Ielūgt pēc tā koncerta Amolieni uz kafiju?“

„Varēji runāt mierīgi.“

„Mierīgi?!“ Bituma kundze no dusmām drebēja. „Viņas gailis piekliedz galvu, ka ausis jābāž ciet, no mājām jāskrien ārā, bet es lai rudāju mierīgi. Pataupi manus nervus, tad es runāšu mierīgi.“

„Nerviem vislabākās zāles ir miegs. Tāpēc nāc gulēt!“ Bitums uzsvērti noteica un atlaidās atkal uz spilvena.

Ko Bituma kundzei bija darīt? Tumsā viena uz pagrabu viņa neskries. Bet lai virs tad zina, ka šī nakts ir pēdējā, ko viņa cietis. Un, pukaino apmetni uz krēsla nomerdama, viņa teica:

„Ja tava miera balss gaili neapklusinās, rīt es iešu pie draudzenes gulēt!“

Kad gailis otrreiz dziedāja, Bituma kundze laimīgā kārtā bija aizmigusi. Bet nomodā vēl grozījās Bitums pats. Gaiļa lietā vajadzēja kaut ko izdomāt. Viņš kā virs tak nedrīkstēja atļaut, ka sieva no mājas bēg laukā. Bet uzbrukt atkal kaimiņiem par gaiļa dziedāšanu un nonākt ļaužu izsmieklā arī nevarēja. Apsvēris savu laulībā pavadīto laiku, kurā bija sastapts un pieveikts jau viens otrs sievas untumiņš, Bitums beidzot pasmaidīja, pagriezās uz sāniem un apmierināts aizmiga.

Kad otrā dienā viņš atgriezās no darba, uz rokas tam bija skalu groziņš. Tam zem segas varēja manīt vairākas kustīgas galvas.

(Turpmāk beigas)

Bērns, kas nejūt sāpes

Amerikāņu medicīnas žurnāli aprakstā gadījumu kādā Akronas bērnu slimnīcā. Tur nesen ievietots kāds mazasinīgs bērns, kam bijis nepieciešams saņemt lielākas devas aknu preparātu dziļu iešļircinājumu veidā. Sāpīgo operāciju mazā Beverlija Smise panesusi bez viena kungstiena. Tas ārstus padarījis domīgus, jo līdz šim Akronas slimnīcā bērnu, kas pie aknu preparāta iešļircinājumiem neraud, neviens nebija redzējis. Slimnīcas vadītājs sācis mazo Beverliju novērot un drīz atklājis, ka mazā vispār nav spējīga sajust fiziskas sāpes. Beverlijas māte apstiprinājusi, ka viņas meitiņa nekad nav raudājusi, ja krītot sasitusies. Tikai aiz izsalkuma vai dusmām tā raud tāpat kā citi mazbērni. Reiz, kad Beverlija vārīgi apdedzinājusies pie karstas krāsns, māte bijusi nesapratusi, jo, neraugoties uz lielām tulznām, bērns nav izlaidis ne skaņas.

Pirmais šādu nervu sistēmas nenormālību pirms 10 gadiem aprakstījis ASV neurologs Franks R. Fords. Beverlija Smise ir otrs zināmais gadījums pasaulē. Līdz šim medicīna nezina nedz šādas nenormālības cēloņus, ned- arī spēj to novērst vai dziedēt. Ārsti mazās Beverlijas vecākus brīdinājuši bērnu labi uzmanīt, jo, piem., ja tas krītot lauztu kādu locekli, mazā, nekā nejuzdama, stundām rāpotu apkārt un padaritu lūzumu nedziedējamu. Tāpat parasto dabisko refleksu pret dūrienu, sitienu, karstumu, salu uc Beverlijai trūkst. Tādēļ viņas dzīve būs daudz bīstamāka nekā parastajiem cilvēkbērniem, kam sāpes iemāca staigāt pa pasauli valējām acīm un būt piesardzīgiem.

—ests

Tā viņi izteicās

DP — Vācijas koncentrācijas nometnes persona, kurai trūkst cerību tikt pārvietotai.

„Christian Science Monitor“

*

Amerikāņu strādnieku vadītāju Emilu Mārziņu kāds viņa arodbiedrības biedrs uzaicināja pierādīt, ka viņš būtu komūnists, par kādu viņu uzskatot. „Pierādīt, ka īāds būtu komūnists, es nevarn, bet ja es redzu kādu putnu, kas pēkš kā pīle, skrien kā pīle, kas ir spalvas un pleznas un kas biedrojas tikai ar pīlēm, tad es bez šaubām teikšu, ka tā ir pīle.“

*

Lords Halifakss savus runātāja panākumus izskaidro ar mazu padomu, ko viņam reiz devis Čerčils. „Ir pavisam vienkārši,“ teicis Čerčile, „kāds mana tēva draugs mani pamācija reiz tā: sakļi, kas tev sakāms, un ja nu tu vienu teikumu gramatiski parcizi esi nobeidzis, tad sāc nākamo.“.

*

Ir tāds grāmatu stils, kas negaržo pēc pasaules, bet pēc papīra, ne pēc lietu būtības, bet pēc sacerētāja.

Zaks Viro

*

Bailes ir vienīgās, kas vairojas ātrāk nekā trusīši.

Hals Bojls

*

Ja kāda sieviete patīk vīriešiem, tad viņai pat skaistums, ja viņa patīk sievietēm — sirsnība, bet ja visai pasaulei — šarms.

Baltasars Grasians, 17. g. g.

*

Īstais acumirklis laulības šķiršanai ir pirms saderināšanās.

Sociologs Dr. Reibens Hills

JERUZALEMĒ IEROSINĀTA JAUNA PRĀVA PRET JĒZU KRISTU

Jaunu prāvu pret Jēzu Kristu Jeruzalemes augstākajā tiesā ierosinājusi kāda nepazīstama persona no Holandes. Piesūtītajā rakstā nepazīstamais norāda, ka Poncijs Pilāts kā romiešu militārais gubernātors pārkāpis savas tiesības. Viņš nedrīkstējis apstiprināt spriedumu. „Lai izlabotu vēstures lielāko netaisnību“. Jeruzalemes augstākai tiesai jāiztiesā prāva no jauna. Žīdu laikraksti un Izraēlas tieslietu ministrs izteicies, ka sūdzības ierosinātājs esot kāds anglis, kas pašreiz uzturoties Holandē un rakstot grāmatu par likumiem un tiesām Poncija Pilāta laikā.

...imīga pārmaiņa

...telnes tā Kirchenšteins devu... ...tiešu tautai brīvību, tā pagājuš... ...a oktobra revolūcijas atceres ...nas sarīkojumā Bostonā visā no... ...mībā apgalvoja agrākie latviešu ...ņotāji. Pretstatā tam, šogad tur... Bostonā nacionālie darbinieki ...noorganizējuši latviešu vec... ...ieku atceres dienu, piedaloties ...c Graudiņam, A. Stefenhāgenam ...sof J. Goldmaņa uzrunu un ve... ...am strēlniekam K. Alsiņam reit... ...a. Latviešu veco strēlnieku bied... ...ievadījusi sarunas par strēlnie... ...laikmeta un viņu ciņu atcer... ...mēšanu arī Ņujorkā, Filadelfijā ...Čikagā. Šogad pirmo reizi šāda ...ara notika arī Anglijā, Bredfor... ...kur referātu nolasīja A. Ozols.

—s—

Sausais ķīselis un makaroni ar cauruminiem

...kādā no janvāra raidījumiem ...atviešiem ārzemēs" Rīgas radio... ...paziņoja: „Turpmāk mēs sniegs... ...raksturīgus materiālus par dzīvi ...mtenē." Līdz šim minētajos rai... ...umos gan visvairāk tēloja neap... ...atāmi jaunos apstākļus Rietum... ...ijā.

...Tad nu no pārtikas rūpniecības ...nistra Vicentija Latkovska dabū... ...dzirdēt, ka „zem katras kritikas ...eņa bija buržuju Latvijas pārti... ...rūpniecība. Mūsu celtai pārti... ...rūpniecībai vāciešu nodarīja 2½ ...ljardu rubļu zaudējumu. Bet tā ...mūsu ražotie papīrosi: Rīga, ...ro, Vilnis Kazbeks, Volga un cit... ...atkal ieguvuši izcilu atzinību ...visavienības mērogā. — Sim... ...mūsu veco inženieru tagad at... ...mācīties uz Maskavu uc. Šinī pa... ...mēs varēsim sākt jau ražot: ķī... ...sausā veidā, kartupeļu stērķeli ...tādus makaroņus, kam caurum... ...vidū. Mums ir arī speciāla ...ķēslinieku padome pie manas mi... ...trijas, kas izgudro produktiem ...ikus iesaiņojumus. 1947. g. par ...viem pārtikas ražojumiem mē... ...ņēmām no visasavienības prēmiju ...gadījumos, bet 1948. g. pat 80 ...dījumos. Mēs centīsimies un lo... ...vēl tālāk, jo perspektīvas mums ...plašas."

-ir-rs

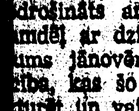

VĒSTULES REDAKCIJAI

Vilks, Eslingenā.

SILTĀKU SIRDI

...Palīdzība un savstarpējais atbalsts ...ļu dzīves apstākļos, šķiet, daudz ...ītāk nepieciešams, nekā tas bija ...inotrē kur mēs katrs jūtāmies ...drošināts ar visu nepieciešamo. ...mdēļ ar dziļām pateicības jūtām ...ums jānovērtē to mūsu tautiešu ...ība, kas šō kopības spēku ilgo... ...turēt un vairot — nonākdami tā... ...svešā krastā, neaizmirst palīdzēt ...utiešiem, kuriem vēl jāniķst no... ...ētnēs vācu zemnē un jāgaida sav... ...abraukšanas kārta, ja tāda vispār ...enākotnē. Mums būtu jāpriecājas ...ī katru devumu, ko tie mums sū... Mums būtu pateicībā jāatvēr... ...ds šim balvām mūsu grūtajā lai... un stāvoklī. Bet vai tas tā ir? ...Lūk, ko raksta kāds tautietis: ...būtu pa sainītim uz Vāciju bez ...rtraukuma, cik to atļauj mani ie... ...bežotie līdzekļi, jo mēs te visi zi... ...m, ka stāvoklis tautiešiem Vācijā ...grūts un mūsu pienākums ir pa... ...ināt. Daudzi aizsūta sainīšos viņu ...vu lieko artavu gluži svešiem cil... ...kiem. Arī es to esmu vairākkārt ...rījis, bet, diemžēl, pat uz pieprā... ...jumu nēsmu saņēmis no šiem cil... ...kiem apstiprinājumu par sainīša ...nemšanu. Par to pašu sūdzas arī ...i tautieši, un daži atmet sūtīšanai ...roku, jo mums sāk zust ticība ...alīdzības nepieciešamībai. Sanē... ...ējis, gan, varbūt, teiks — tur jau ...kā liela nebija. Bet lai tie pa... ...omā, ka arī tas maksā naudu, ko ...ītājs nopelna smagā darbā un ...ētnēs, lai sagādātu saņēmējam te... ...riecinājumu. Nesaņemot atbildi ...at uz pieprasījumu, tas rada sa... ...gtinājumu un vilšanos. Tā ar ...īku šīs sainīši var izbeigt ceļu no ...ilenes uz Vāciju."

...Tie ir fakti, ko konstatē mūsu tau... ...di. Nav svarīgi, vai ciema kukuļu ...e nonāk pazīstama vai sveša tau... ...ēna rokās, ir smags vai viegls. Tas ...sākmanīgo vērtējums. Bet ir sva... ...ēsts, kādu parāda trimdinieks ...imdiniekam. Mums, latviešu tau... ...a daļai, kuru tagad purina un iz... ...tīdina tālu zemju vēji, jāapzinās ...vi par vienu saimi, tamdēļ mēs ...drīkstam atsalt savā sirdī un ...ievērot to, kas nāk no tautiešu la... ...s airds.

PATEICIBA

...Sirsnīgi pateicos visiem, kas palīdzēja m... ...am vīram pulkvedim Kārlim Dušultam viņa ...imības laikā un sniedza atbalstu un sir... ...ta, lai sagādātu saņēmējam te... ...riecinājumu. Nesaņemot atbildi ...at uz pieprasījumu, tas rada sa... ...gtinājumu un vilšanos. Tā ar ...īku šīs sainīši var izbeigt ceļu no ...ilenes uz Vāciju."

...Tie ir fakti, ko konstatē mūsu tau... ...di. Nav svarīgi, vai ciema kukuļu ...e nonāk pazīstama vai sveša tau... ...ēna rokās, ir smags vai viegls. Tas ...sākmanīgo vērtējums. Bet ir sva... ...ēsts, kādu parāda trimdinieks ...imdiniekam. Mums, latviešu tau... ...a daļai, kuru tagad purina un iz... ...tīdina tālu zemju vēji, jāapzinās ...vi par vienu saimi, tamdēļ mēs ...drīkstam atsalt savā sirdī un ...ievērot to, kas nāk no tautiešu la... ...s airds.

...ēmām no visasavienības prēmiju ...gadījumos, bet 1948. g. pat 80 ...dījumos. Mēs centīsimies un lo... ...vēl tālāk, jo perspektīvas mums ...plašas."

-ir-rs

No salām skatoties

LATVIJAS KORESPONDENTS ANGLIJĀ VĒRTĒ STARPTAUTISKO STĀVOKLI

Dzīvodami šeit britu salās, mēs, latviešu trimdinieki, tāpat skatāmies pāri uz citiem krastiem, ar interesi vērodami noskaņojumu ASV un notikumus citās pasaules malās. Šai ziņā gan ir diezgan liela starpība jautājumā par to, kurp vēršas mūsu un mūsu viesmīlīgo saimnieku intereses. Kamēr dzimteni zaudējušais baltietis ar dzīvu interesi seko lielajiem notikumiem, angļu interese par lielo politiku ir samērā maza. Laikraksti šeit, protams, diezgan daudz raksta par Ķīnu, Palestīnu un Trumena sociālām reformām un deklarācijām, bet caurmēra anglis šiem rakstiem veltī diezgan maz uzmanības. Viņš būtu laimīgāks, ja tādu „lielu notikumu" nemaz nebūtu un varēto dzīvot pilnā mierā, lai arī citi tāpat dzīvo kā redz un prot.

Lielo notikumu norises atkarīgas no vispārējā noskaņojuma. Vismaz demokratiskās valstis valdība nekad nepasāks neko tādu, kas nesaskan ar tautā valdošo noskaņu. Tādēļ arī ir svarīgi zināt lielo demokratiju masu noskaņojumu. Šeit Anglijā tas ir noteikti pacifistisks, un nekādas liela apmēra bruņošanās programmas, kas, protams, nāktu uz patēriņa preču rēķina, šeit nav populāras. Angļi negrib domāt par karu, negrib iespējamos pretiniekus kaitināt. Mums, svešajiem ienācējiem, šeit reizēm kļūst diezgan drūmi, domājot par to, ka arī mēs varētu būt kāds traucēklis angļu miera cerībām, vai vismaz esam spiesti domāt šai ziņā citādi nekā viņi. Neviens no mums nevēlas karu paša kara dēļ, bet netaisnību, austrumnos un nesamierināšanos izjūtam spilgtāk nekā tie, kas savā zemē var dzīvot iesākto dzīvi.

Daudz nozīmīgāks faktors turpmāko notikumu norisē tomēr ir noskaņojums ASV. Varam pieņemt, ka to lielā mērā pauž prezidenta Trumena deklarācija. No daudzām pazīmēm spriežams, ka ASV tāpat nevēlas karu kā angļi, bet ir šeit arī starpība: ASV nostāja pauž spēku un apņēmību. Šo rindu autors, pretēji daudzu tautiešu ticībai, uzdrošināsies apgalvot, ka šo amerikāņu spēku un apņēmību nevarētu iztukot par agresīvu. Doma, ka amerikāņi drīz vien dosies karā, lai atbrīvotu Austrumeiropas okupētās zemes, ir malds. Lielā, spēcīgā ASV demokratija neuzbruks, neatkarīgi no visiem apsvērumiem par izdevību vai neizdevību un par iespējamo smagāko cīņu reiz nākotnē, kad pretinieks varbūt būs spēcīgāks.

Prezidents Trumens, kas neapšaubāmi izteic ASV nācijas vairākuma noskaņojumu, ir pieteicis plašas sociālas reformas. Tas ir notikums, ko nevajadzētu par zemu novērtēt. Tā nav viņa ideja vien, nav arī kādas šauras grupas „plāns" vai eksperiments, bet lietu dabīgā gaita. Tas ir ceļš uz valsts sociālismu, kas neatlaidīgi tiek iets jau vairākus gadus šeit Anglijā, un, kā vismaz to amerikāņi atzinuši — ar panākumiem. Nav vairs ceļa atpakaļ. Modernās tehnikas, saimnieciskās un politiskās dzīves attīstība prasa, lai valdībai būtu kontrole par visu. Valstij zināmā mērā ir jākontrolē ražošana, cenas, un jāgarantē arī pilsoņu labklājība un sociālā aprūpe. Ar to, cerams, reiz par visām reizēm, būs novērsti arī lielo krīžu draudi.

Hitlera ģenerāļi un diplomāti strādā

Vācijas sabrukums 1945. gadā nozīmēja godības galu ne vien apmēram 3000 vācu ģenerāļiem, bet arī Hitlera diplomātu pulkam. Kā „Die Neue Zeitung" ziņo, šīs aprindas tagad cenšoties iegūt iespaidu pašreizējo notikumu norisē. Padomju joslā ģenerāļi esot ļāvuši sevi degradēt līdz policijas vienību komandieru pakāpei, pārvērzdamies par SED un NKVD kalpiem. Rietumu joslās viņi vācot līdzekļus bijušajiem feldmaršaļiem, un, neviena nevaicāti, izsakot savus padomus Rietumeiropas aizstāvēšanas jautājumos.

Diplomāti rīkojoties daudz gudrāk nekā viņu militārie kollēgas. Viņi cenšoties ietekmēt sabiedrisko domu, rīkojot šaurās aprindās domu izmaiņas un pārrunu vakarus. Katarina fon Oheimba-Kardorfa, kas jau Veimāras republikas laikā šādā veidā centās iegūt nekontrolējamu politisku iespaidu, tagad Berlīnē nodibinājusi savu politisko salonu atkal no jauna. Arī kādreizējais vācu sūtnis Padomju Savienībā Rūdolfs Nadolnijs bijis ieradies Bonnā, kur apspriedies ar parlamentārās padomes locekļiem un partiju vadītājiem, pārrunājot vācu-padomju saprašanās iespējas. Kā „Die Neue Zeitung" ziņo, Nadolnija ļaužu darbība neesot pārskatāma un katrā ziņā visai aizdomīga.

NZ, AZ

Amerikāņu bumbveži Maskavu neaizsniegtu,

DOMĀ VĀCU IZNĪCINĀTĀJU KONSTRUKTORS MESERŠMITS

„Padomju Savienībai šodien ir tik daudz modernu turboiznīcinātāju, ka amerikāņu bumbvežiem kara gadījumā nav tikpat kā nekādu izredžu sasniegt savus mērķus. No bijušām Junkersa fabrikām Desavā mēnesī vien nāk 5000—6000 modernākie turboiznīcinātāji, kas lido ātrāk par skaņu un ar savu darbības radiju un lidojuma ilgumu pārspēj pašreizējos amerikāņu ierindas iznīcinātājus."

Ar šo sensācionālo paskaidrojumu United Press korespondentam šai nedēļā nācis klajā pazīstamais vācu lidmašīnu konstruktors Vilijs Meseršmits, kas tagad dzīvo Minchenē. Meseršmits bija pazīstamākais Hitlera iznīcinātāju konstruktors un uzskatāms arī par pasaules pirmā turboiznīcinātāja tēvu. Viņam pieder arī konstrukcijas, no kurām amerikāņu gaisa spēki attīstīja pašreiz ātrākos iznīcinātājus pasaulē — XS 1 un „Shooting Star".

Pēc Meseršmita ziņām, krievi būvējot milzīgās serijās viņa paša pārlaboto Me 163 — turboiznīcinātāju ar smagu apbruņojumu un ātrumu pāri par 1000 km stundā. Krievi pašreiz sākot arī raķešu motoru iznīcinātāju būvi, līdzīgus amerikāņu XS 1, bet ar 35 minūšu darbības radiju. Kā zināms, XS 1 ar pilnu jaudu var lidot tikai dažas minūtes.

„Padomju Savienībai tagad pieder ²/₃ no bijušās vācu lidmašīnu rūpniecības. Ja viņi attīstīs tālāk kaut vai tikai atrastos plānus, ražodami serijveidīgi mūsu kara pēdējas fazes modeļus, tad neviens amerikāņu bumbvedis kara gadījumā Maskavu nesasniegtu", teicis Meseršmits. „Padomju Savienībai ir arī pietiekami daudz labi apmācītu pilotu, kas ar šīm jaunajām mašīnām prot rīkoties. Par to gādā vācu labākie lidotāji, kas jau kopš 1946. gada apmāca Padomju Savienībā. Starp citu, tur ar lielām sekmēm darbojas gaisa varonis, pēc savas 200. uzvaras ar bruņinieka krusta šķēpiem un briljantiem apbalvotais pulkvedis Grafs."

NYHT

CILVĒCEI VAIRS NEBŪS BOJĀTI ZOBI

ASV ATRASTA ZOBU IMPREGNĒŠANAS METODE, KAS ŠOLA SENSĀCIONĀLUS PANĀKUMUS

Šķiet, ka zobārstniecībā jau vistuvākajā laikā var sākties apvērsums. ASV zobārstniecības pētniecības institūta direktors Dr. B. Gotlībs Dallasā, Teksasā nupat nācis klajā ar pirmajām publikācijām amerikāņu presē par savu 20 gadoc izstrādāto metodi, kas radikāli novērš zobu puvi (caries). Ar pavisam vienkāršu metodi zobus impregnē un padara baktērijas necaurlaidīgus. Šī operācija ir pilnīgi bezsāpīga un ilgst vienu stundu. Uz pilnīgi notīrītiem un nosausinātiem zobiem — 4—5 zobiem reizē — tiek uznestas plānas cinka chlorīda un kalija ferrocianīda kārtiņas, kas hermētiski noslēdz zoba emaljas struktūras spraugas un kanālīšus. Šī impregnējošā kārta ir balta un mirdzoša, nešķīst siekalās un barības vielu rūgšanas skābēs, nav nomazgājama ar zobu suku un padara zobus drošus pret baktēriju darbību uz vairākiem gadiem. Kā līdzšinējie izmēģinājumi, kas notikuši plašos apmēros pēdējos 3 gados, rāda, 90 proc. pacientu zobu bojāšanās pēc Gotlība operācijas tiek pilnīgi novērsta. Visos gadījumos zobu tālāka bojāšanās tiek samazināta par vismaz 80 proc.

*

Dr. Bernhards Gotlībs ir plaši pazīstama autoritāte zobārstu pasaulē. Jau savā laikā, vēl būdams Vīnes zobārstniecības institūta pētniecības nodaļas vadītājs, viņš aizstāvējis uzskatu, ka visas līdzšinējās ideļas par zobu bojāšanās cēloņiem ir pilnīgi aplamas un neatlaidīgi meklējis jaunus ceļus, kā izskaidrot modernās cilvēces visizplatītāko slimību.

Katram skolas bērnam līdz šīm dienām mācīja, ka zobi bojājas no tam, ka mutē palikušās ēdiena atliekas rūgst, rada skābes un tās kopā ar puvuma un citu baktēriju radītajiem ķīmiskiem procesiem izkausē zoba ārējo cieto emaljas kārtiņu. Tiklīdz emalja bojāta, baktērijas un skābes ātri saēd tālākās mīkstākās zoba daļas — dentīnu un beidzot nonāk līdz zoba serdei, pulpai, radot neciešamas sāpes un iekaisumus.

Šai teorijai jau no pašiem tās sākumiem bija pretinieki. Daudzas parādības ar šo teoriju nekādi nevarēja izskaidrot, tā, piem., katram zobārstam zināmi gadījumi, ka aiz veselas un neskartas emaljas rodas iekaisumi, kas reizēm atklājami tikai ar rentgena uzņēmumu.

Kā Dr. Gotlībs izteicies pazīstamajam amerikāņu žurnālistam J. D. Ratklifam, kas blakus slavenajam Paulam de Kruifam ir celmlauzis medicīnas jaunumu populārizēšanā, viņa nopelni jaunās metodes izstrādāšanā neesot lielāki par trīs visiem zināmu faktu sakopojumu un praktisku izlietošanu. Jau 1896. gadā Dr. Čarlzs Bedekers, mikroskopā aplūkodams zoba emaljas uzbūvi, atrada, ka tā nebūt nav viengabalaina, stiklaina masa, kas ciešā lējumā pārklāj zoba virspusi. Par lielu pārsteigumu Bedekeram pašam, atklājās, ka zoba emaljai ir spraugaina struktūra ar neskaitāmiem sīkiem kanālīšiem un spraudziņām.

Ja nu izdotos ar kādu piemērotu masu visas šīs spraudziņas aiztaisīt, tad baktērijas nevarētu tikt zobā iekšā, nosprieda Dr. Gotlībs. Šo „cementu" tagad jau 64 gadus vecais pētnieks velti nomeklējās turpat 20 gadus.

Tikai, kad pēc 1938. gada Dr. Gotlībam izdevās aizbēgt no Austrijas un viņš Teksasā kļuva par Dallasas zobu pētniecības institūta vadītāju, viņš atrada īsto viru, kas sadarbībā ar viņu izveidoja pareizo maisījumu, ar kuru viegli un ērti aizveramas visas zobu emaljas spraudziņas.

Tas ir Dr. Čarlzs R. Sjuarts, Bajloras universitātes biokīmijas fakultātes vadītājs. Sapazinies ar Dr. Gotlību un viņa idejām par zobu puves īstajiem cēloņiem, viņš īsā laikā pagatavoja pirmo cinka chlorīda un kalija ferrocianīda maisījumu zobārstniecības vajadzībām. Firmais „izmēģinājuma trusītis" bija kāds Dallasas pilsonis, kam bija tik jūtīgi zobi, ka viņš nevarēja pat dzert aukstu ūdeni. Ja aizver emaljas kanālīšus, kas turoinājumā līdz zoba nervam cauri pulpai un dentīnam aizvada visas „sāpju sajūtas", tad vajadzētu pazust arī sāpēm pašām. Pacientam Dr. Gotlībs izstāstīja savus 20 gadu pētījumus un noprasīja, vai viņš ar mieru būt par pirmo izmēģinājumu vēl neizpētītai metodei. Dallasietis bija ļoti ieinteresēts. Pēc nepilnas stundas darba viņa zobus pēc pamatīgas attīrīšanas un nosusināšanas nozieda ar abiem šķidrumiem Dr. Gotlībs pukstošu sirdi ievilka šļircenē aukstu ūdeni un ... „pirmais cilvēks pasaulē ar nepūstošiem zobiem" mierīgi palika sēžam krēslā. Viņa zobi vairs aukstumu nejuta.

Pēc tam sākās plaši izmēģinājumi ar šo metodi visā Teksasā un arī citos zobārstniecības pētniecības centros ASV. Pēc triju gadu novērošanas tagad publicēti rezultāti: 90 proc. šī impregnēšanas metode ir absolūti iedarbīga un radikāli novērš zobu puvi. Tā lietojama tiklab pie pieaugušajiem kā pie bērniem. Pirmo impregnēšanu ieteic izdarīt jau 3 gadu vecumā. Kādai meitenei, kurai vienā gadā sabojājās 14 zobi, pēc impregnēšanas nākamos divi gados radās tikai viens caurs zobs.

10 proc. nesekmīgos gadījumus Dr. Gotlībs izskaidro ar to, ka neizdodas aizvērt visus emaljas kanālīšus. Tad impregnēšana atkārtojama. —ests

Basām kājām nedrīkst kapt tramvajā, bet ar vienu kurpi drīkst

VĒSTULE LATVIJAI NO BRAZILIJAS

Iebraucējam Brazilijā nākas sastapties ar šīs zemes īpatnībām, kas, sevišķi pirmā laikā, liekas ļoti savādas. Pirmais, kas pārsteidz — ir lielā viesmīlība, laipnība, smaidi un solījumi. Jūs varat griezties visās iestādēs, visos privātos uzņēmumos, pie kura katra sveša brazilieša — visur viena un tā pati laipnība, smaidi sasveicinoties, smaidi atsveicinoties, nekur jūsu lūgumus nenoraida, jums ļoti familiāri uzsit uz pleca un apsola visu nokārtot „amanhã", t. i. „rīt"! Un te nu eiropietis, paļaudamies uz savu Eiropas pieredzi, smagi iekrīt, jo „rīt" nenotiek gluži nekas. Tas bijis tikai ļoti pieklājīgs Latīņu Amerikas paņēmiens atklāti nenoraidīt lūdzēju! „Brasil tem tempo!" — Brazilijai ir laiks! Tas patiesi ir ļoti iemīļots un raksturīgs teiciens, ko te lieto. Nevienam nekur nav jāsteidzas, un viņi pat ļoti sašutuši par straujo tempu, ko ienesuši iebraucēji — ārzemnieki, it sevišķi straujajā Sao Paulo,

Satiekoties ar braziliešu uz ielas, mājās, pat tramvajā vai omnibusā, viņš jūs apsveic ļoti vētraini un karsti, nepietiek ar rokas spiedienu vien, viņš jūs katrā ziņā apkamps un dažas reizes ar kreiso roku sirsnīgi uzsitīs pa muguru. Braziliešu sievietes savā starpā sasveicinās un atvadās vairākiem skūpstiem.

Apciemot kādu braziliešu ģimeni drīkst tikai dienā, pie kam ciemiņš paliek stāvot mājas priekšā uz ielas un līdzīgi bērnam sāk plaukšķināt rokas. Uz šo aicinājumu durvis parādās kāds no mājas iedzīvotājiem un aicina jūs ienākt. Ja mājās būs tikai namamāte bez namatēva — un jūs esat vīrietis — ciemošanās jāatliek. Pat savus labākos vīra draugus mājasmāte nedrīkst uzņemt, ja vīra nav mājās. Sabiedrībā braziliešu sievietei jāizturas ļoti noslēgti, visur dominē tikai vīrietis — namatēvs. Braziliešu sievietes vienas no mājas nedrīkst nekur iziet. Nekad te nevar sastapt sievieti vienu uz ielas, kafejnīcā, kino vai pat ciemā pie kādas labas draudzenes.

Īpatni dienvidnieciskas savā iekārtojumā ir braziliešu dzīvojamās mājas. Katra vidēji turīga un pat nabadzīga ģimene dzīvo atsevišķā savrupmājā, un tikai ļoti reti var sastapt vienā dzīvoklī 2 ģimenes. Lielu, ēnainu koku ap braziliešu mājām nav, pēc tā vien uz lauktiem jau pa gabalu var noteikt, kur dzīvo ārzemnieki. Tas jau liels sasniegums, ja braziliešu mājas priekšā ir neliels puķu dārziņš. Pa ārdurvīm jūs uzreiz iekļūstat dzīvojamā istabā, viesistabā vai ēdamistabā. Daudzām, jaunā laikā būvētām mājām pie ieejas durvīm lielāka terase ar krēsliem, kur ģimene pavada vakara stundas. Istabās, sevišķi uz laukiem, bieži nav griestu, tikai jumts. Mēbeles eiropiešos rada klusu izbrīnu un smaidu. Tās atgādina pagājušos gadsimtus. Mēbeles Eiropas gaumē te ļoti dārgas, un tās lieto tikai eiropieši.

Bagātnieku mājās bieži var redzēt mēbeles rokoko stilā, tāpat „bīdermeijers" te atkal lielā cieņā. Vidējo aprindu dzīvokļos viss sajaukts, un jums labi jāpūlas, lai rastu kādu sakarību. Uz kumodēm un sīkiem plauktiņiem mazas, noputējušas porcelāna figūriņas, viena otra iepļīsusi puķu vāze ar pavīra puķēm, pie sienām parasti dažādi svēto attēli vai raibs, noputējis melnā gravēts viens vārds „Jesus".

Braziliešu mīļi reklāmu. Pat bērnu dzimuma vai vārda dienas svin kafejnīcās vai labos restorānos, kur rezervēti galdiņi, bet apkārt sēž publika un sajūsmināts gan par dāmu un bērnu greznajā tualetēm, gan par atnestajām pukēm un dāvanu sainīšiem. Rīkojot viesības mājās, neviens ārpus ģimenes locekļiem un paziņām šo reprezentēšanos neredzētu. Tāpat veikalos reklāmas bieži vien ir bezkaunīgi skaļas. Cenas nolaišana ir parasta lieta visām precēm, tādēļ „diņģēšanās" notiek uz nebēdu. Pat ārstu-speciālistu sludinājumi laikrakstos bieži aizņem vai pusi lapas, piemēram: „Ar 10 injekcijām jūs tiekat vaļā no sava reimatisma, kas mocījis jūs daudzus gadus!"

Dzīvojamās mājās virtuves pavārdu parasti aizstāj ogļu pavards, jo ēdienus gatavo tikai uz koka ogļēm. Lielās pilsētās gan ir moderni gāzes vai elektrības pavārdi. Turīgākās mājās netrūkst elektriskā ledus skapja „želadeira". Tā kā ar malku nekur nekurina, tad visas mājas Brazilijā ir bez dūmeņiem.

Ja ciemojoties esat pāris vārdu ar mājiniekiem parunājuši, nāk neglābjamā „cafesinha" — stipra, melna un salda mokā tasīte, kas katrā ziņā jāizdzer un jāslavē, ja negribat apvainot namatēvu. Ja esat atnākuši ap pusdienas laiku, jūs katrā ziņā aicinās pie galda. Pat bagāto braziliešu pusdienas galdā ir „tautiskais ēdiens" — sausi novārīti rīsi un brūno pupiņu mērce, no kā gandrīz bez citām piedevām pārtiek nabadzīgie lauku strādnieki, lietojot šad tad arī t. s. „carne seca" — saulē kaltētu, ļoti sasāļītu liellopu gaļu. Turīgākie braziliešu ļoti cienī bifu, pusjēli gatavotu, ar ceptu olu vai siera šķēli virsū. Daudz lieto arī putnu gaļu. Raksturīgi, ka viņu tikpat kā nepazīst, pat dzīļo šķivju daudzās braziliešu mājās jūs neatradīsit — visu ēd sausā veidā ar mērcēm, kurās tik daudz piparu, sīļu un paprikas, ka aizraujas elpa. Kāt piedzer portugaļu gaļda vīnu vai nabadzīgākās ģimenēs apelsīnu sulu. Pēc tam pasniedz augļus. Labais tonis prasa, lai galdā būtu importētie augļi — āboli, bumbieri, vīnogas plūmes. Banāni un apelsīni sava lētuma dēļ skaitās „prasti". Pēc augļiem dzer atkal 2—3 „cafesinhas".

Ļoti raksturīga, un mums, ziemeļniekiem, neparasta ir dienvidnieciskā netīrība, kas pat lielpilsētās ir „klasiska" un nepārspējama. Te parasta lieta, ka visu, kas nav vajadzīgs, met ārā uz ielas! Pilsētu centra rajonu mājas apbraukā pajūgi vai auto, kas savāc atkritumus, bet pašas ielas arī tur nav tīras — augļu mizas, papīri, cigaretes — tas viss uz ietvēm, ietves, ja tādas ir, bieži izlauzītas, nekārtībā. Cilvēki krīt, notiek pat nelaimes gadījumi, bet par to neviens neuztraucas. Pilsētu nomalēs klejotāju suņu bari pārtiek no izmestām ēdienu atliekām. Isti „sanitārā dienesta" pārstāvji ir lieli, melni maitu putni — „curup", kas rinķo virs namu jumtiem un gaida, kad kāda namamāte uz ielas iztukšos savu atkritumu spaini. Daudzās nomalēs, ko vēl kanālizācijas sistēma nav sasniegusi, arī visu netīro ūdeni novada uz ielas, kur gar ietves malām sakrājies vesels grāvis zaļa smirdoša šķidruma.

Te nav tik krasa nošķirojuma starp „baltajiem" un „melnajiem" kā Ziemeļamerikas kontinentā. Tomēr „melnie" paši atzīst „balto" pārākumu un savā dzīvē, kā arī izpelnā stāv daudz zemāk par vienkāršo balto strādnieku. Visielākās nedienas ir ar jaukteņiem — mulatiem, jo tiem pa lielākai daļai iedzimusi abu rasu negatīvo īpašību kopsumma. Tie ļoti sliniki, viltīgi, neuzticami, atriebīgi un stiprā mērā padevušies klaidoņu dzīvei un alkoholismam. Šo jaukteņu sievietes ļoti graciozas, lielām, dedzīgām, tumšām acīm un skaistuma ziņā bieži pat pārspēj klasiskās spānietes un portugalietes. Lielās un tāpat uz lauku ceļiem sastop daudz ubagu un „saules brāļu", kas slinkuma dēļ pārtiek no nabagu dāvanām, bet vairās darba. Pilsētās daudzreiz sastop noplīsušus cilvēkus ar vienu kurpi kājā — tā ir t. s. „nerakstītā" nabadzības apliecība, kas dod tiesības braukt tramvajā, jo kailām kājām te tramvajā braukt aizliegts... tāpat ir skolas, ko ap ...eklē nabadzīgie bērni ar vienu kurpi kājā, jo bez kurpēm skolā neuzņemi.

Sao Paulo, janvāra vidū.

Dr. Felikss Grants

HERCOGA VANNAS ISTABA PĀRVĒRSTA PAR KUĢA KABĪNI

Lai gan Edinburgas hercogs kļuvis par Lielbritanijas imperijas troņmantinieces princeses Elizabetes vīru un laimīgu tēvu, viņš tomēr bieži atceras tos laikus, kad bija vienkāršs leitnants Filips Mauntbetens. Pēc ieprecēšanās karaliskajā ģimenē arī Edinburgas hercogam jāpaklaujas galma etiķetei un daudzajiem priekšrakstiem. Vispirms viņam vajadzēja atstāt flotes dienestu. Lai saglabātu kaut mazāko ilūziju par jūru, Edinburgas hercogs pārvērtis savu vannas istabu par kara kuģa kabīni. Gar sienām karājas gleznas ar jūras skatiem, bet logi atgādina iluminātorus. Ar skumjām vajadzēja atstāt flotes dienestu. Lai saglabātu kaut mazāko ilūziju par jūru, Edinburgas hercogs pārvērtis savu vannas istabu par kara kuģa kabīni. Gar sienām karājas gleznas ar jūras skatiem, bet logi atgādina iluminātorus. Ar skumjām princis šķiries arī no sava sporta vāģa un apmainījis to pret lielu Ostina limuzīnu. Bekinghemas pilī arī jāgērbjas pēc priekšrakstiem. Kādam žurnālistam princis izteicies, ka viņš vislabāk jūtoties savā vecajā jūrnieka pulovera.

KRAVČENKO VĪSTA DŪRES

SĶIRTĀ SIEVA LIECINĀS PRET BIJUŠO VĪRU

Parīzē, 1. februārī. Kravčenko prāvā Parīzē no pirmdienas līdz trešdienai turpinājās apsūdzības liecinieku pratināšana. Prefektūras policijas zilie apmetņi pie 10. iecirkņa miertiesas zāles pēdējās dienās vēl vairojušies. Apsardzība pastiprināta, jo atentāta briesmas pret Kravčenko, pēc Parīzes policijas domām, esot vēl aktūlākas milzīgās propagandiskās nozīmes dēļ, ko šī prāva radījusi visā pasaulē.

Nelielā zāle stāvgrūdām pilna. Žurnālistu soli pieblīvēti līdz pēdējai iespējai, un uz tiesas galda saroda arvien vairāk mikrofonu. Kravčenko izskatās tikpat mierīgs un kopts kā pirmajā dienā, bet otrdienas liecinieku pratināšanas laikā „Les Lettres Francaises" aizstāvju pastāvīgie starpjautājumi un naidīgā izturēšanās viņu redzami satrauca. Kad krievu inženieris Kisiļovs garākā atstāstījumā tēloja savus šausalīgos piedzīvojumus Sibirijas meža darbos kara laikā, kur cirsti koki šauteņu laidēm, nepārtraukti 18 stundas dienā stāvot līdz lieliem ūdeni, aizstāvji liecinieku ievilka kustugunīs, mēģinot pierādīt, ka Kisiļovs savas labprātīgās bēgšanas dēļ uz amerikāņu joslu ir nodevējs un kvislings. Kravčenko pielēca kājās un nervozi uztrauktā balsī sauca: „Kādēļ aizstāvju kungi visiem līdzekļiem cenšas apstrīdēt patiesību par Padomju Savienību? Tā ir neģēlība nostādīt liecinieku par savas tautas nodevēju un kolaborantu tikai tādēļ, ka nepatīk viņa atklātā runa." Kravčenko advokāti tikai ar pūlēm novilka viņu atpakaļ solā. Viņš vīstīja dūres. Pēc šī starpgadījuma tiesnesis pavēlēja nostādīt papildus sardzi starp sūdzētāju un aizstāvju ložu.

Pirmdien liecināja divi DP no Vācijas amerikāņu joslas — Igors Silenko un ukrainiete Olga Maršenko. Abi risināja mūsu lasītājiem tik pazīstamos stāstus par NKVD metodēm, kollektivizāciju un piespiedu darba nometnēm. Franču klausītājos mokū pagrabu apraksti un liecinieku sakropļotie locekļi atstāja redzamu iespaidu. Parīzes prese it sevišķi veltī uzmanību čekas sistēmai upuri ievilkt pamazām tīklos, aizrādot, ka pēc šīm pašām rafinētajām metodēm darbojas arī komūnistu organizācijas Francijā. Kravčenko labā liecināja arī 4 franči, kas pavadījuši ilgāku laiku Padomju Savienībā un labi pazīst turienes apstākļus. Inženieris Monē, kas sabija Padomju Savienībā 30 gadu, teica: „Es katrā laikā parakstos par katru rindu Kravčenko grāmatā. Viss, kas tur teikts par Padomju Savienību, atbilst patiesībai."

Satriecēju iespaidu atstāja 68 g. v. franču pilsone Marsela Laloze, kas bijusi precējusies ar Padomju Savienības pilsoni un savu vīru un abus dēlus pazaudējusi komūnistiskajai Krievijai tik raksturīgos apstākļos — visi trīs miruši pēc bezgalīgām ciešanām koncentrācijas nometnēs. Sirmā atraitne, kad tai vajadzēja nodot liecību, bija tik satraukta, ka varēja tikai šņukstot atkārtot vienu un to pašu teikumu: „Ak, kaut nabaga franči zinātu, kas patiesībā notiek Padomju Savienībā, ak, kaut viņi to zinātu."

Prāvas turpinājumā ceturtdien pratinās Kravčenko bijušo sievu, kas pēc viņa bēgšanas no vīra šķīrusies. „Les Lettres Francaises" aizstāvji cer lielas lietas, jo ex-Kravčenko kundze liecināšot pret savu bijušo vīru.

B. G.

Vai padomju vēstnieks ietekmē ASV Ķīnas politiku?

Vašingtonā turpinās pretrunīgās pārrunas par ASV zaudējumu Ķīnā. Amerikāņu sabiedrībā valda lielā neskaidrība, ko īsti komūnistu uzvara nozīmē, jo oficiālās aprindas turpina atklātību mierināt, kamēr vesela rinda politisko žurnālu viskrasākā veidā uzbrūk Trumena „nevarīgajai Ķīnas politikai". Tā esot novedusi pie lielākā zaudējuma, kādu Savienotās Valstis piedzīvojušas kopš Jaltas un Potsdamas.

Šī polemika atbalsojas arī „Newsweek" diplomātiskā korespodenta ziņojumā no Vašingtonas. Turienes Tālo austrumu speciālisti prezidentu mierinot, ka Ķīnas zaudēšana nebūt neesot galīga. Esot gan tiesa, ka ar Ķīnas krišanu komūnistu rokās Maskavai radušās ļoti ievērojamas iespējas, bet arī sarkanai Ķīnai būšot vismaz 3 vājie punkti rietumu labā. Tie esot: 1) ķiniešu iedzimtā, tradicionālā korupcija, kas Mao Tse tāpat kavēšot kā Čankaišeku; 2) arī Ķīnas komūnisms attīstīšoties par nacionālu kustību tāpat kā Dienvidslavijā; 3; komūnistu Ķīnai vēl vairāk kā kuomintangam būšot vajadzīga amerikāņu saimnieciskā palīdzība.

Secinājums esot, sprieţ Trumena Ķīnas padomn.eki, ka ASV joprojām turot savās rokās pietiekami daudz iespēju, lai varētu veiksmīgi manevrēt Mao Tse. Šo situāciju Ķīnā varēšot izmantot spiediena radīšanai uz Maskavu un tas būšot ievērojams faktors rietumu cīņā pret komūnismu.

Pretstatā šim oficiālajam optimismam žurnāls „Plain Talk" runā pavisam citu valodu: „Baltajam namam tuvās aprindās nemitas runas, ka Padomju Savienības vēstnieks Vašingtonā Ivans Paņuškins esot iesniedzis prezidentam Trumenam notu, ka katru tālāko palīdzību nacionālajai Ķīnai uzskatīs par nedraudzīgu rīcību. Kaut arī šīs baumas nevienu nevar pierādīt, ir atklāts noslēpums, ka Paņuškinam ir tiešs un izšķirīgs iespaids uz Vašingtonas Tālo austrumu politikas veidotājiem. Trumena apkārtnē, diemžēl, nav neviena vīra ar ģenerāļa Kleja skaidro skatu un cieto raksturu, kas Paņuškiniem un citiem diedzinu raustītājiem viņu spēli padarītu neiespējamu. Kur gan mūsu aizmiglotā skata politiķi noveduši? Kur ir šodien Mikolaičiks? Kur ir Benešs? Kur ir karalis Karols? Kur ir ģen. Michailovičs? Kur ir Bulgārija un Ungārija? Kur ir visi tie mūsu draugi, patiesie demokrati, kurus mūsu oficiālā saprašanās politika ar Padomju Savienību spieda uz saprašanos un sadarbību ar Maskavu?"

„Tagad šie paši politiķi," turpina „Plain Talk", „mums cenšas iegalvot, ka arī ar komūnistu Ķīnu mums iespējams saprasties un taisīt labus veikalus. Par 6 miljardiem dolaru mēs tiešām varam Mao Tse draudzību nopirkt. Bet vai mēs jau 1942. gadā par Staļina draudzību nesamaksājām 10 miljardus? Maršala plāna administrātors Pauls Hofmans pēc savas triju dienu inspekcijas Šanghajā formulēja šo jauno ASV Ķīnas politiku pavisam drastiskos vārdos: ASV turpinās pabalstīt Ķīnu, ja komūnisti vai koalicijas valdība gāzīs Čangkaišeku. Vai tiešām visiem mūsu balstiem Āzijā būs jāpārvēršas putekļos, līdz amerikāņiem atvērsies acis?" jautā „Plain Talk".

NW, PT

DAŽOS VĀRDOS

Pastiprināts cīņa ar nemierniekiem, lielāki nodokļi tiem, kas vairāk pelna, pašvaldības vēlēšanas un vadības decentrālizācija būs jaunās Grieķijas valdības programmā, paskaidroja ministru prezidents Sofulias.

Prāvu pret kardinālu Minoenti sāka iztiesāt Budapeštā šodien. Kā novērotājs tajā piedalās arī britu sūtniecības pārstāvis un „Times" korespondents, kas saņēmis speciālu atļauju.

Vissavienības komūnistu partijas kongress Maskavā sācies otrdien.

100 miljardu franku iekšējam aizņēmumam parakstījusi franču tauta nedēļas laikā, paskaidrojis ministru prezidents Kejs. Tas nozīmē, ka Francija atguvusi savu veco pajāvību.

Zviedrijas tirdzniecības delegācija ieradusies Maskavā 31. janvārī, lai ievadītu sarunas par eksporta un importa izlīdzināšanu. Pag. gadā Zviedrija vairāk preču no Padomju Savienības ieveda, nekā izveda.

Ziemeļ un Dienvidkorejas pierobežā sākušās cīņas, ziņo no Seulas. Kāda 400 vīru liela ziemeļnieku armijas grupa iebrukusi Dienvidkorejā.

„Vašingtona ir masu kaps atomkara gadījumā", turpina brīdināt republikāņu senātors Vilijs. Tagad amerikāņu kongress nolēmis iecelt komisiju „atomiskai decentrālizācijai". Vismaz vienu trešdaļu valdības iestāžu no Vašingtonas paredz sadalīt pa visu ASV territoriju.

Reimans notiesāts uz trim mēnešiem

Otrdien britu militārā tiesa pasludināja spriedumu Rietumvācijas komūnistu vadonim Maksim Reimanam. Tas skanēja — trīs mēneši cietumā. Tiesas priekšsēdis spriedumu motivēja ar notiesātā komūnistu vadoņa draudiem vācu politiķiem, kas sadarbojas ar rietumu varām Rūras jautājumā, nosaukdams viņus par kvislingiem. Reimanu tūlīt tiesas zālē apcietināja. Uz ielas bija sapulcējies apmēram simts cilvēku liels pūlis. Kad kļuva zināms spriedums, atskanēja saucieni — „Kauns". Vēlāk demonstranti devās uz komūnistu partijas mītekli. Citādi nekādas nekārtības nenotika.

Vestfāles komūnistu partijas vadība publicējusi ģu protestu pret Reimana notiesāšanu. Komūnisti izmantošot visus „demokratiskus līdzekļus", lai panāktu viņa atbrīvošanu. Uzsaukumā to pašu darīt uzaicināti arī visi „pārējie demokrati".

St.

Herta Kusinena, Somijas komūnistu partijas zvaigzne, smagi saslimusi. Sarkanā Herta nezināmo slimību esot atvedusi līdz no pēdējās kominforma konferences Varšavā. Arī Zviedrijas komūnistu vadonis Lasse Linderots nupat operēts Maskavā. Viņam izgriezts kuņģa audzējs. Tā kā abi komūnisti neatgriežas mājās, jaunas mēles meklē, ka slimībām politisks raksturs.

Komūnists Devitorjo ievēlēts par pasaules arodbiedrību apvienības priekšsēdi līdzšinējā angļu pārstāvja vietā.

Ģenerāļa Smatsa ierosināto neuzticību Malāna valdībai Dienvidafrikas parlaments noraidījis ar 74 pret 64 balsīm.

Preču kontrabanda uz austrumu joslu turpinās tikpat plašos apmēros, ziņo Berlines žurnālisti. Pēc zemes ceļu slēgšanas preces un mašīnas no rietumu joslas turpinot iepļūst pa jūras ceļiem. It īpaši no Beļģijas un Holandes ostām esot nepārtraukta kuģu satiksme ar Štetini un Rostoku.

Vairākus luksa vilcienus Ammendorfas vagonu fabrikā pasūtinājusi krievu militārā pārvalde. Tie domāti Padomju Savienības vajadzībām, lai „pārvadātu kolchozniekus".

Zviedru zemūdenes U 4 mašīnu telpās pirmdien notikusi smaga eksplozija. Četri komandas locekļi nogalināti. Ievadīta izmeklēšana, jo ir aizdomas, ka notikusi sabotāža.

Fanātiskas kristīgo vajāšanas kādā Tibetas apgabalā uzsākušas apbruņotas moslema ciltis.

Pastiprināti vācu policijas posteņi novietoti visu DP nometņu tuvumā, Bavārijas parlamentā paskaidrojis iekšlietu ministrs Dr. Ankermilers. Bavārijas valdība arī turpmāk neatteikšoties no nodoma panākt visu DP nometņu pakļaušanu vācu policijas kontrolei.

3000 nēģerēnu šobrīd ir Rietumvācijā. Kad Frankfurtes radio pirmoreiz nolasīja informāciju, ka šos jaukteņus paredzēts aprūpēt, Gīzenē vien ieradās 200 vācietes, lai pieteiktu savus krāsainos bērniņus.

„Heil Hitler" sācis pēkšņi saukt kāds Minchenes zooloģiskā dārza nopirktais papagailis, pēc tam kad tas bija apradis ar saviem jaunajiem dzīves apstākļiem. Speciālisti domā, ka būs vajadzīgi divi gadi, iekām papagailis „denacificēsies".

Vīrs, kas ticēja, ka šinšilu var padarīt par mājas dzīvnieku

Šogad paiet 25 gadi, kopš Čapmenu ģimene Kalifornijā audzē visdārgāko kažokzvēriņu pasaulē — šinšilu. No bezgala grūta iesākuma pirmā pasaules kara beigās izveidojusies pirmā un līdz šim arī lielākā šinšilu farma pasaulē ar 2200 dzīvniecīniem, kuŗu kopīgā vērtība šogad aplēsta uz miljonu dolaru. Un tomēr gandrīz katrreiz, kad kāds kažoku tirgotājs no Nujorkas, Londonas, Parīzes vai pat Buenos Airesas Argentīnā, kas ir šī izmirstošā dzīvnieciņa īstā dzimtene, pieprasa Čapmenu farmai ādiņas kažokam, viņam atbild:

„Ļoti žēl — mēs savu šī gada normu jau esam izpārdevuši.."

Farmas tagadējie vadītāji paskaidro, ka šāda izturēšanās esot pilnīgi nepieciešama. No visiem 2200 dzīvniecīniem varētu izgatavot tikai 18 normāla lieluma kažokus. Tāpēc īsto pārdošanu varēšot sākt tikai 1955. gadā, kad farmai cerams, būšot ap 500.000 dzīvnieciņu. Pagaidām pārdot tikai to šinšilu ādiņas, kas vecuma nespēka vai neauglības dēļ tik un tā jānokauj. Ar to arī izskaidrojams, ka, pēc lietpratēju vērtējuma, visā pasaulē neesot vairāk par 25 īstiem šinšilu kažokiem un viena kažoka cena esot 25.000 dolaru.

Savvaļas šinšilas, ko kādreiz medīja Andu kalnos Argentīnas un Čīles pierobežā, tagad tikpat kā pilnīgi iznīdētas. Tā tas bija jau pirmā pasaules kara beigās, kad šais apgabalos ieradās amerikāņu inženieris Čapmens, lai Andu augstienēs iekārtotu vara raktuves. 1919. gadā iedzimtie atnesa viņam tikko sagūstītu sīku dzīvnieciņu ar apbrīnojami mīkstu, sidrabainu kažociņu. „Činčal" lepni teica indiānis. „To es nokēru jums." Dzīvnieciņu sauca par činču, pieminot Činčas indiāņus, kas, spāņu iekarotājiem ierodoties, greznojās ar šī dzīvnieciņa kažokiem. Iekarotāji vispirms iznīcināja indiāņu ciltis, bet turpmākos gadu simtenos iznīdēja arī dzīvnieciņus. 1918. gadā Peru, Čīles un Bolivijas valdība vienojās aizliegt šinšilu eksportu, lai mēģinātu glābt vērtīgo dzīvnieciņu no galīgas izmiršanas.

„Es mēģināšu audzēt šo dzīvnieciņu Kalifornijā!" teica inženieris Čapmens. Kollēgas viņu izsmēja. Vispirms — tā viņi teica — viņš nevarēšot pietiekami daudzus sagūstīt. Otrkārt, pat ja tas izdotos, dzīvnieciņi nepanesīšot citu klimatu kā vienīgi Andu augstienu plāno gaisu.

Čapmens tomēr no sava plāna neatteicās. Trīs gados viņam izdevās iegūt 11 dzīvas šinšilas. Viņš ierīkoja speciālus krātiņus ar saldēšanas ierīcēm, lai transporta laikā dzīvniekiem nebūtu jācieš no karstuma. Tad viņš uzkrāva krātiņus mūļu sedlos un sāka bezgala uzmanīgu gājienu lejā. Lai neaodraudētu dzīvnieciņus ar pārāk strauju gaisa spiediena maiņu, Čapmens nolēma katru mēnesi nolaisties tikai 300 metru. Tādā veidā pagāja gads, kamēr transports bija nogādāts Čīles jūrmalā. Visi dzīvnieciņi bija transportu pārcietuši. Uz kuģa krātiņus ievietoja speciālā lūkā ar saldēšanas ierīcēm un elektriskiem ventilātoriem. Arī brauciens pāri ekvātoram izdevās laimīgi.

Kalifornijā, kur Čapmens 1923. g. iekārtoja pirmo šinšilu farmu pasaulē, radās jaunas problēmas. Martā Andu galotnēs sākas bargākā ziema. Šai laikā šinšilas kažoks kļūst visbiezāks un siltāks. Kalifornijā martā sākas pavasaris un tam seko vissiltākie mēneši. Šinšilas, karstumā mocīdamās, pilnīgi zaudēja ēstgribu. Bet brīnišķā kārtā tās tomēr līdz rudenim izdzīvoja. Tad tās — saskaņā ar klimata maiņām Andu kalnos, nometa spalvu, kļuva gandrīz kailas un, arī samērā maigajā Kalifornijas ziemā, briesmīgi, sala. Čapmens glāba tās ar segām, apsildīšanas ierīcēm un siltām pudelēm. Ar bezgalīgu rūpību viņš izglāba visas 11 šinšilas un jau nākamajā gadā tām radās pirmie mazuļi.

Pagāja vairāki gadi, kamēr šinšilas pierada un daudz maz pielāgojās Kalifornijas klimatam. Bet katra nākamā paaudze izrādījās dzīvot spējīgāka par iepriekšējo, un tagad jau ir skaidrs, kā pēc dažiem gadiem šinšilu farma būs ārkārtīgi ienesīgs pasākums. Reiz klimatam pielāgojušās, šinšilas ir ārkārtīgi pieticīgas. Ūdens tām vajadzīgs tikai dzeršanai. Katrā farmas krātiņā, kur dzīvo šinšilu pāris, ir maza ūdens vadiņš un silīte. Kad dzīvnieciņam slāpst, tas nostājas uz priekšķājām, uzmet pakaļkājas gaisā, iemērc purniņu ūdenī un dzer. Šinšilu pāris dienā apēd tikai dažas unces pārtikas — zāli, saknes vai auglus. Pat tagadējā dārdzības laikā šinšilas uztura neizmaksā vairāk par 2—3 dolariem gadā. Blusas, utis vai citi parazīti šinšilas nepiemeklē. Neskatoties uz to, Čapmena farmā katru šinšilu ik dienas mazgā — gan ne ar ūdeni, bet tīras smiltis, kas sajauktas ar talkumu. Dienā šinšilas ir miegainas, bet naktī kļūst modras un tad tāpat kā vāveres vai peles mīl ķert viena otru pa krātiņu vai skriet aplī pa minamo ratiņu. Šinšilu mazuļi piedzimstot nav lielāki par cilvēka ķīķi, bet jau pilnīgi attīstīti. Stundu pēc piedzimšanas tie jautri skraida pa krātiņu. Piecu gadu laikā vienam šinšilu pārim, kas dzīvo pilnīgā monogamijā, rodas 30—32 pēcnācēji.

Tagad Kalifornijā ir jau ap 130 šinšilu audzētavu. Tās visas bez izņēmuma izveidotas no vaislas pārīšiem, kas nopirkti Čapmena farmā. Kas notiks ar šinšilas kažoku cenām pēc 1955. gada, kad lietpratēji cer uzsākt tirgošanos plašākā mērogā, to papaidām neviens nezina. Farmeri, protams, cer, ka kažoku cenas daudz lētākas nekļūs, jo pagaidām pasaulē esot daudz sieviešu, kas labprāt maksātu 25.000 dolaru par visgreznāko kažoku, bet vienkārši nevarot pie tā tikt ādiņu trūkuma dēļ.

„Coronet"

Piepildījies žīdu sapnis

(Turpinājums no 1. lpp.)

vajadzīgā augstumā uztur apziņa, ka viņam kabatā čeku grāmatiņa par neierobežotu kontu. Ja Izraēlai par tēvu piedēvē Amerikas Savienotās Valstis, tad krusttēvs tai katrā ziņā dzīvo Kremlī.

Par Bevina nepareizās politikas patiesiem vaininiekiem uzskata divus angļu ārlietu ministrijas Vidējo austrumu speciālistus: brigādes ģenerāli Nikolu Klaitonu un Bevina Palestīnas padomnieku Haroldu Bēliju. Kā viens, tā otrs bija zvērināti arabu draugi un tādi paši žīdu ienaidnieki. Abi ticēja, ka arabu valstis kā skaitliski, tā arī militāri būs vismaz 20 reizes spēcīgākas par jauno Izraēlu. Ģen. Klaitons bija Idena nodibinātās arabu līgas pirmais sakarnieks un piedalījās arī 1947. gada rudens slepenajā sēdē, kur arabu līgas vadoņi izlēma „Operation Deluge" — kā ar paroli apzīmēja plānu, pēc angļu mandāta izbeigšanās 1948. gada 15. maijā ar militārām operācijām apspiest pašā dīglī katru žīdu cenšanos radīt patstāvīgu valsti Palestīnā.

Šo plānu vēl pirms 15. maija pagājušā gadā publicēja amerikāņu prese, nokristījot to par „Klaitona operāciju". Tās paredzēja Palestīnas territorijas sadalīšanu starp Sīriju, Libanonu, Transjordāniju un Ēģipti. Žīdiem bija paredzēta tikai šaura strēmelīte gar pašu jūras krastu — kaut kas līdzīgs labākam getto.

Tagad, kad piepildījusies sena žīdu teika par Dāvīdu un Goliātu, arī abi padomnieki „izdzīti tuksnesī". Ģen. Klaitons pašreiz sēž savās laukumājās Velsā un atpūšas, bet Bēlijs iesaldēts nenozīmīgā diplomāta posteni Kopenhāgenā. Uz visām līnijām uzvarējusi žīdu organizācija, nauda un sakari. Liekas, ka tik bieži dzirdētie apgalvojumi, it kā Izraēla būtu pilnīgs vienas vai otras valsts satelīts, ir pārspīlēti. Pēc Hitlera vajāšanām spilgtāk kā jebkad pamodusies žīdu nacionālā apziņa. Pasaules politikas sarežģītais stāvoklis un Lielbritanijas ārkārtīgie grūtumi un pasaules pirmās imperijas neapšaubāmais riets radīja izdevīgus apstākļus veikliem un drošsirdīgiem politiķiem, par kādiem sevi pierādījuši jaunās Izraēlas vadoņi. Tie ņēmuši ar vieglu sirdi un roku no visiem, kas domājušies dodam savās interesēs. Ņujorkas žīdu dolari, Trumena politiskais kredīts, politbiroja dinamīts un Meseršmiti, Bevina padomnieku kļūdas un arabu valstu vājums ir galvenie balsti, uz kuŗiem Ben Gurions stabili līdzsvarojis savu jauno Izraēlu — žīdu tūkstošgadu sapni.

O. B.

Neatkarības fronte" ievada Ungāriju „tautas demokratijā"

Otrdien Ungārijā nodibināta „Neatkarības fronte", apvienojot tajā komūnistu un sīkzemnieku partiju. Paredz, ka frontē iekļaus arī pārējās partijas. Ministru prezidenta vietnieks un komūnistu vadonis Rakoši paskaidrojis, ka Ungārija drīzumā dabūs jaunu satversmi, kas to pārvērtīs par „īstu tautas demokratiju".

Čechoslovakijā otrdien stājās spēkā jaunais tieslietu likums. Tiesnešus uz priekšu ieceļs vai nu ministru kabinets, vai tā saucamā nacionālā komiteja, ko pilnīgi kontrolē komūnisti. Pēc tieslietu ministra deklarācijas, jaunajam likumam būs jāsarga Čechoslovakijas satversme un „tautas demokratija".

BBC

BERLĪNE VĒLAS IEKĻAUTIES RIETUMVĀCIJAS ŪNIJĀ

Lielvecākais Dr. Reuters otrdien maģistrāta sēdē ierosināja iekļaut Berlini Rietumvācijas ūnijā un ievest par vienīgo maksāšanas līdzekli vācu marku. Tuvākajās dienās lielvecākais izbrauks uz Londonu un Parīzi, lai apspriestos par bijušās Vācijas galvaspilsētas turpmāko likteni. Frankfurtē, pēc apspriedēm ar ģenerāli Robertsonu, ASV militārais gubernātors ģenerālis Kleja preses pārstāvjiem paskaidroja, ka nolemts gaisa tiltu uz Berlini vēl vairāk pastiprināt. Jau pavasarī ievedamo pārtikas līdzekļu preču svars paliel inasies par 1600 t dienā. Rietumvācijas dzelzceļi saņems aizdevumu, lai varētu atjaunot ripojošo materiālu.

St.

Ar pieri sienā

Izcelotāju veselības pārbaudes komisijas acu ārsts uz mazu brīdi izgājis, palūgdams kollēgu — ādas slimību speciālistu — pa to laiku viņu aizstāt. „Lieta ir pavisam vienkārša, liec viņiem aizspiest vienu aci un lasīt burtus uz šīs schēmas. Tas ir viss." Pēc brīža ienāk pārbaudāmais. „Aizsedziet kreiso aci ar plaukstu. Vai redzat, kas tas par burtu?" — Nē. — „Vai redzat šo te?" — Nē. — „Un šo?" — Nē. — „Bet pašu plakātu taču redzat?" — Neredzu vis. — „Cilvēk! Tad jau jūs esat akls!" — Nē, bet labā ace man ir no stikla.

*

Marselā kāda amerikāņu tvaikoņa matrozis Džims Berovs nakti pārkāpa pilsētas cietuma sētai, ielauzās kādā tukšā kamerā, izgulēja tur dzērumu un pārsteigtajiem cietuma sargiem otrā rītā paskaidroja: „Es gribēju novērst, ka mani apcietina piedzērušu."

*

Karlailes baznīcas vecākais H. H. Kings, Lielbritanijā, energiski pretojās nodomam ierīkot baznīcā centrālo apkuri. „Ja baznīcā būs tikami silts," bija viņa pamatojums, „tad sprediķa laikā visi aizmigs!"

*

„News Chronicle" ziņo, ka Bekinghemširas tiesa izdevusi likumu, ar kuŗu sunīem naktis uz visstingrāko aizliegts riet.

Tā viņi izteicās

DP — Vācijas koncentrācijas nometnes persona, kuŗai trūkst cerību tikt pārvietotai. „Christian Science Monitor"

*

Amerikāņu strādnieku vadītāju Emilu Mēziju kāds viņa arodbiedrības biedrs uzaicināja pierādīt, ka viņš būtu komūnists, par kādu viņu uzskatot. „Pierādīt, ka iūs būtu komūnists, es nevaru, bet ja es redzu kādu putnu, kas pēkš kā pīle, skrien kā pīle, kas ir spalvas un pleznas un kas biedrojas tikai ar pīlēm, tad es bez šaubām teikšu, ka tā ir pīle."

*

Lords Halifakss savus runātāja panākumus izskaidro ar mazu padomu, ko viņam reiz devis Čerčils. „Ir pavisam vienkārši," teicis Čerčils, „kāds mana tēva draugs mani pamācīja reiz tā: saki, kas tev sakāms, un pēc tam tu vienu teikumu gramatiski pareizi beidzis, tad sāc nākamo."

*

Ir tāds grāmatu stils, kas negarām pasaules, bet pēc papīra, ne pēc lietu būtības. Žaks Vire

bet pēc sacerētāja.

*

Bailes ir vienīgās, kas vairojas ātrāk nekā truši. Hals Boits

*

Ja kāda sieviete patīk vīriešiem, tad tai ir skaistums, ja viņa patīk sievietēm — štils, bet ja visai pasaulei — šarms.

Baltasars Grasians, 17. g. s.

*

Īstais acumirklis laulības šķiršanai ir pirms saderināšanās.

Sociologs Dr. Reibens Hills

Bērns, kas nejūt sāpes

Amerikāņu medicīnas žurnāli apraksta gadījumu kādā Akronas bērnu slimnīcā. Tur nesen ievietots kāds mazasinīgs bērns, kam bijis nepieciešams saņemt lielākas devas aknu preparātu dziļu iešļircinājumu veidā. Sāpīgo operāciju mazā Beverlija Smise panesusi bez viena kungstiena. Tas ārstus padarījis domīgus, jo līdz šim Akronas slimnīcā bērnu, kas pie aknu preparāta iešļircinājumiem neraud, neviens nebija redzējis. Slimnīcas vaditājs sācis mazo Beverliju novērot un drīz atklājis, ka mazā vispār nav spējīga sajust fiziskas sāpes. Beverlijas māte apstiprinājusi, ka viņas meitiņa nekad nav raudājusi, ja kritot sasitusies. Tikai aiz izsalkuma vai dusmām tā raud tāpat kā citi mazbērni. Reiz, kad Beverlija vārīgi apdedzinājusies pie karstas krāsns, māte bijusi nesaprašanā, jo neraugoties uz lielām tulznām, bērns nav izlaidis ne skaņas.

Pirmais šādu nervu sistēmas nenormālību pirms 10 gadiem aprakstījis ASV neurologs Franks R. Fords. Beverlija Smise ir otrs zināmais gadījums pasaulē. Līdz šim medicīna nezina nedz šādas nenormālības cēloņus, nedz arī spēj to novērst vai dziedēt. Ārsti mazās Beverlijas vecākus brīdinājuši bērnu labi uzmanīt, jo, piem., ja tas krītot lauztu kādu locekli, mazā, nekā nejuzdama, stundām rāpotu apkārt un padarītu lūzumu nedziedējamu. Tāpat parasto dabisko refleksu pret dūrienu, sitienu, karstumu, salu un Beverlijai trūkst. Tādēļ viņas dzīve būs daudz bīstamāka nekā pārastajiem cilvēkbērniem, kam sāpes iemāca staigāt pa pasauli valdījām acīm un būt piesardzīgiem.

—esis

Augustā un septembrī Padomju Savienības stāvoklis būs apdraudēts

FRANČU ASTROLOGU PAREĢOJUMI 1949. GADAM

Katru jauno gadu sākot, Parīzes prese publicē slavenāko franču astrologu pareģojumus. Arī šoreiz „Samedi Soir". „Inter" un „AAD" korespondenti apstaigājuši dažādus „reģus" un pēc tam publicējuši viņu stāstus par to, kas sagaida cilvēci 1949. gadā. Vispirms apmeklēta Madame Vidi, kas nodarbojas ar astroloģiju jau 20 gadus. Virs viņas darba galda karājas iepriekšējā gada pareģojums, par ko katrs apmeklētājs var pārliecināties un salīdzināt, cik šai dāmai bijis taisnības. Vēlāk Madame Vidi šos pareģojumus iestiklo un piekar pie sienas gleznu vietā.

1949. gadā ne Francijā, ne citur kur pasaulē jauni kari neizcelsies. Sagaidāmas gan sadursmes, gan nemieri un sacelšanās, bet tām būs tikai lokāla nozīme. Vispārējo atmosfairu Madame Vidi raksturo ar noskaņojumu Apvienotajās Nācijās. Pēc īsa „trauksmes stāvokļa" februāra beigās, iestāsies mierīgs periods līdz aprīlim. Jūnijā un jūlijā UN stāvoklis būs stipri apdraudēts. Septembrī un oktobrī notiks lielākas pārmaiņas, kad starptautisko forumu atstās kāda valsts, kas „kurina nemieru un neiecietību". Visvairāk apdraudētas Apvienotās Nācijas tomēr būs decembra sākumā. Šīs starptautiskās grūtības kļūs par ieganstu dibināt Eiropas un Pasaules Savienotās Valstis. Oktobra vidū arī prezidentam Trumenam vajadzēs izmantot savu autoritāti un varu, lai saglabātu pasaulē mieru.

1949. gada pirmajos četros mēnešos Staļins liks lietā visu savu ietekmi, lai saistītu diplomātiskas akcijas ar Kremļa slepenajiem nodomiem. Aprīļa beigās viņš sāks jaunus šacha vilcienus, kas līdz septembrim izraisīs vairākās pasaules daļās nozīmīgas reakcijas. Šī perioda pēdējie divi mēneši kļūs sevišķi kritiski ne vien Staļinam, bet arī visai Padomju Savienībai. Oktobra otrā pusē būs apdraudēta viņa autoritāte un pat dzīvība.

Pirmie četri jaunā gada mēneši, pēc Madame Vidi pareģojuma, būs ļoti kritiski arī Ķīnai. Kaut Čangkaišekam vēl palīdzēs ārvalstis, komūnisti draudēs iekarot visu zemi. Mašīā iespējama maza uzlabošanās. Interesants ir tas apstāklis, ka neviens Francijas gaišreģis nerunā par karu 1949. gadā. Pasaule pamazām atkopsies, un sociālo stāvokli sevišķi uzlabos labā raža un produkcijas celšanās fabrikās.

Otra astroloģe — Madame Lermitē saviem skatiem nākotnē izmanto ne vien zvaigznes, bet arī svārstekļi. Sevišķi chaotisku stāvokli viņa paredz pasaulē līdz martam. Daudz ciešanu piedzīvos Austrumeiropa. Dienvidslavija, Rumānija un varbūt arī Ungārija mēģinās nākot nokratīt krievu spaidus. Tā kā Padomju Savienības ekspansiju Eiropā apturēšot, tā pievērsīsoties Tālajiem austrumiem. Lai gan visā pasaulē notiks nemieri un asiņaini streiki, jauns karš nekur neizcelsies. Var gadīties, ka Francijai būs jāizaludina daļēja mobilizācija, bet tā nebūs ilgāka par mēnesi.

Gaišreģe Madame Fontēne, kas neizmanto ne zvaigznes, ne svārstekļus, pareģo, ka pasaule atdzims ar jaunu vadoni, kam pievienosies arī komūnisti. Žurnālists jautājis, vai šis vadonis nebūs ģenerālis De Golls? Nē, viņa atbildējusi, De Golla laiks jau pagājis. Kā pēdējo preses pārsteāvji apmeklējuši viduslaiku ārsta un profēta „Nostradamus" izstulkotāju, bijušo Angulēmas notāru Aljomu. Viņš ir 60 gadus vecs vīrs un jau 5 gadus nodarbojas gar „Nostradamus" darbiem. Pretēji citiem iztulkotājiem, kas siudina mūsu ēras bojā eju, Aljoms pieteic jaunu zelta laikmetu. Staļins nedzīvošot ilgāk par 18 mēnešiem. Eiropa kļūs par valstu apvienību. Komūnisms būs universāls, bet bez terrora, diktatūras un proletariāta. Visa pasaule atzīs viena „liela vadona" autoritāti, un šis vadonis celsies Francijā. Viņa dzīslās ritēs karaliskas asinis. Arī Aljoms pareģo šogad streikus, nemierus un revolūcijas. Ja vadonis nepārņems varu istajā laikā, pasauli var satricināt karš.

Austriešu un ungāru uzvaras Eiropas meistarsacīkstēs daiļslidošanā

Eiropas meistarsacīkstes ārrslidošanā Milānā, kas bija ievadījums šīgada starptautiskajām ziemas sporta sacensībām, notika pēc jaunajiem noteikumiem, kuri paredz, ka Eiropas meistari var būt tikai eiropieši. Daiļslidošanā dāmām pārliecinoši uzvarēja „mūžīgā otra" austriete Eva Pavlik., kurai šoreiz nebija jābaidās no Annas Skotes konkurences. Austrietei, kas savu daiļslidošanas māku ilgāku laiku papildinājusi Kanādā, taisni slidošanas laikā sāpes sagādāja aklās zarnas iekaisums, bet tas viņas sniegumu tikai kāpināja. 2. v. palika čechiete Alena Vržanova, 3. v. Anglijas melstare Žanete Altvega, olimpiskās bronzas medaļas ieguvēja. Kungu sacensībās nepārspēts palika austrietis Edijs Rada, atstājot 2. v. ungāru Edu Kiraliju un 3. v. austrieti Hermutu Zeibtu. Pāru slidojumā savu iepriekšējā gada titulu sekmīgi aizstāvēja ungāri Andreja Kekesija — Eds Kiralijs, 2. v. ungāru laulāts pāris Naglii un 3. v. arī virs un sieva — austrieši Racenhoferi.

IEVĒROJAMĀKIE SPORTA SARĪKOJUMI FEBRUĀRI

Februārī notiks gandrīz visi ievērojamākie starptautiskie ziemas sporta sarīkojumi: 4.—12. febr. Stokholmā pasaules meistarsacīkstes galda tenisā; 5.—6. febr. Davosā Eiropas meistarsacīkstes ātrslidošanā; 11.—13. febr. Parīzē pasaules meistarsacīkstes daiļslidošanā; 12.—20. febr. Stokholmā pasaules un Eiropas meistarsacīkstes ledushokejā; 19.—20. febr. Oslo pasaules meistarsacīkstes ātrslidošanā.

Kremļa virtuves noslēpumi

STAĻINS NEDZER DŽINU UN VISKIJU, BET MVD PIEKAISA ĒDIENIEM „PĻĀPĀŠANAS" PULVERI

Daudzkārt rakstīts par Kremļa viesību ārkārtīgo greznību. Staļina rīkotie banketi visādā ziņā pārspējot kādreizējo caru sarīkojumus. Visvairāk tomēr ievērots un uzsvērts, ka Kremļa dzīrēs drīz vien rodoties tik draudzīgs un silts noskaņojums, ka ārzemju diplomāti nereti kļūstot ļoti runīgi un pļāpājot par tādām lietām, kas citkārt varbūt netiktu pieminētas. Tieši šis runāšanas prieks laikam ir Kremļa sarīkojumu mērķis un, gluži kā visām lietām Padomju Savienībā, arī Staļina viesībām ir savas noslēpumainās puses.

Par Staļina virtuvi tagad tuvāk pastāsta Kremļa personāla daļas vadītāja radinieks Kruvopuskovs, kas pagājušā vasarā no krievu sektora Berlīnē ieradās rietumu joslā un paskaidroja, ka nevēlas vairs atgriezties Padomju Savienībā.

Kremļa virtuves vadītājs esot Ivans Andrējevičs Karačevs. Viņam esot trīs palīgi: Vasilijs Lomovs, Dimitrijs Stasovs un armēniete Sila Prochiana, kurai jāsagatavo īpašie kaukāziešu ēdieni. Karačevam esot 63 gadi, viņš ir sava aroda meistars un pirms revolūcijas vadījis Metropoles viesnīcas virtuvi, kas bija slavena ar pastētēm.

Kad Kremlī paredzētas kādas viesības, Karačevs ik reizes ierodoties pie Staļina, kas sevišķi ievērojot, lai viņš un neviens cits izvēlētos gatavojamos ēdienus. Tā esot sena kaukāziešu tradicija. Ļoti bieži Staļinam asistējot Molotova dzīvesbiedre Jemčujuna, kas veic Kremļa mājasmātes pienākumus. Staļinam esot vairāki mīlasta veidi, daži pie tam Krievijas caru sevišķi iemīloti, bet Staļins stingri raugoties, lai viņa sarīkojumi pārspētu kādreizējo Krievijas valdnieku varējumu. Apspriedes ar Karačevu tādēļ dažreiz ievelkoties pāri stundai.

Kremļa pagrabu krājumi esot ļoti bagātīgi un tos pārvaldot protokolu daļas ierēdnis Molotočkovs, kuram palīdzot labs vīnu pazinējs Lēvits. Kremļa pagrabi mantojuši cara vīnu krājumu labākās rezerves, kas revolūcijas laikā bijušas iemūrētas un tādēļ palikušas neizlaupītas. Šie prāvie krājumi papildināti ar jauniem iepirkumiem, sevišķi laikā starp 1930. un 1934. gadu, kad Čičerins un Ļitvinovs kārtoja Padomju Savienības ārlietu jautājumus.

Staļinam esot ļoti izteikta tieksme pēc dažiem speciāliem viniem. No gaišajiem viņš sevišķi cienot Bordo un austriešu viegļos vīnus, turpretī Bordo sarkanvīns viņam nepatīkot, tas esot bezgaršīgs un truls, viņš labāk dzerot Burgundieti un Kaukāzijas ieleju vīnus. Par tā sauktajiem smagajiem viniem kā Porto, Madeira vai Malaga Staļins neizrādot ne mazāko interesi, un nekad viņš nedzerot anglosakšu dzērienus viskiju un džinu, turpretī vodku baudot lielām glāzēm un līdz šim tā ne mazākā mērā neesot kaitējusi viņa veselībai. Ļoti labprāt viņš dzerot arī krievu pilādžu likieri.

Ēdieni viesībās esot ļoti spēcīgi vircoti. Daudzi jautājot, kādēļ tas tā? Kremlī nemaz nekaunoties atklāt šādas rīcības iemeslus — krietni vircoti ēdieni valrāk kairinot un radot tieksmi baudīt dzērienus. Pie tam ar šādu rīcību nepavisam neesot jāsaprotot krievu viesmīlība, bet gan politbiroja locekļu vēlēšanās, lai ārzemnieki ātrāk ierieb tu un no tiem varētu izvilkt vienu otru vēlamu noslēpumu.

Mielastiem gatavojoties, nekad netiekot aizmirsti priekšraksti par piesardzību pret sabotieriem un nodevību. Tiklīdz sākas priekšdarbi, seši slepenās drošības policijas ierēdņi uzņemoties pārraudzību par virtuvēm. Šīs policijas nodaļas vadītājs majors Zaicevs īpaši uzmanot darbinieku kustības, kas jau tā esot ļoti ierobežotas. Pie galda viesus apkalpojot īpaši izmeklēti Maskavas viesmīļi, kurus bez tam visu laiku stingri uzraugot. Lai starp virtuvi un mielasta galdu nevarētu atgadīties, ka ēdienus samaina vai tiem kaut ko piejauc, tad tur norīkoti divi par viesmīļiem pārģērbti MVD ierēdņi.

Dažreiz slepeno detektīvu uzmanība esot pievērsta tikai vienam atsevišķam viesim. Kruvopuskovs apliecina, ka bieži MVD ierēdņi nodarbojoties ar ēdienu vircošanu un viņu rīcībā esot īpašs pulveris, kas radot tieksmi pļāpāt. Šādā veidā atkārtoti iegūtas ļoti vajadzīgas slepenas ziņas. WZ

Krustvārdu mīkla

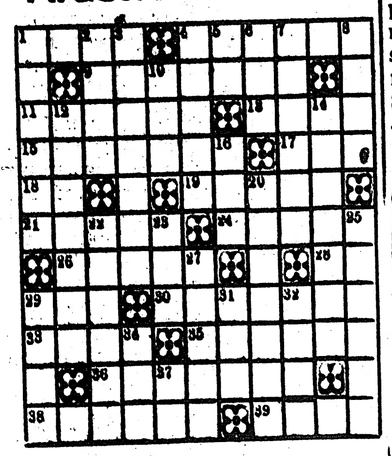

Līmeniski: 1. Putra. 4. Lodveidīgas. 9. Zemāki ierēdņi. 11. Sniega nobrukums. 13. Pamatdoma. 15. Ziva. 17. Kaiskt. 18. Satiksmes vārds. 19. Vārpas daļas. 21. Lopu trauki. 24. Savdabīgs. 26. Aušanas piederumi. 28. Izsaucieni. 29. Neeksistē. 30. Pēriens. 33. Mēri. 35. Nebūt miera stāvoklī. 36. Sala — britu kolonija. 38. Iešaut mērķi. 39. Niecīgs.

Stateniski: 1. Deja. 2. Dulķains ūdens. 3. Atvēlēt naudu. 4. „Ūdens lāse". 5. Amerikāņu rakstnieks. 6. Apstrādāt zemi. 7. Kurpnieka darba rīks. 8. Stop! 10. „Sekotājs". 12. Prāta darbības rezultāti. 14. Latvijas-Lietuvas robežstacija. 16. Slēpes. 20. Fizikas jēdziens sakarā ar gaismu. 22. Sievietes vārds. 23. Plok. 25. Dauzītas. 27. Zelēt. 29. Tuvoties. 31. Franču virieša vārds. 32. Grieķu burts. 34. Smeldz. 37. Nots.

„Es savu vīru atradu ar precības sludinājuma palīdzību: sludinājums maksāja 10 marku!"

„O, arī tas man liekas par dārgu!"

Ģenijs futbola laukumā

M. SINDELĀRA 10 G. NĀVES DIENAS ATCEREI

M. Sindelāra 10 g. nāves dienas atcerei

Šajās dienās pagāja 10 gadu kopš brīža, kad Vīnes laikraksti pavēstīja pasaulei, ka pēkšņi miris Matiāss Sindelārs. No dzīves bija šķīries ģenijs futbola laukumā — Vīnes Austrija vienības uzbrucējs. Austrijas reprezentējošā vienpadsmita dalībnieks, Eiropas futbola sporta zvaigzne un reizē arī labākais ārzemju futbolists, kāds jebkad redzēts mūsu Rīgā. Latvijas galvaspilsētā viņš spēlēja Austria vienības sastāvā, kad šie vīnieši brauca gurākā turnejā pa Eiropas ziemeļu zemēm. Rīdzinieki pārliecinājās, ka visas leģendas un stāsti par Sindelāra futbola mākslu ir patiesība. Dažkārt bija žēl mūsu izcilā vārtsarga Arvīda Jurgena vai arī krietnā aizsarga Rūdolfa Kundrāta, jo vīnietis laukumā izrādījās pilnīgi suverēns. Savu ķermeni viņš pārvaldīja ar pulksteņa mehanisma precīzitāti, bumba „lipa" pie viņa kājām un vaļadzēja pabrīnīties, kā gan augumā šīkajam vīriņam varēja būt tik varens sitiens pretinieka vārtos. Bet tieši jau tās bija īpašības, kas Sindelāra slavu pacēla pāri pat Eiropas kontinentam. Augumā viņš līdzinājās apmēram mūsu Albertam Seibelim, un vīnieši Sindelāru gluži vienkārši sauca par „Papierene".

Šķiet, ka Matiāsa Sindelārs vēl ilgi paliks simbols Austrijas futbola sporta visvarenākajam slavas laikam, kad austriešu reprezentantus tuvās un tālās zemēs dēvēja par „brīnumvienību", kas pasaules sporta vēsturē nozīmē jau savu jēdzienu, gluži tāpat kā „Vīnes skola" futbolā. Šīs skolas pamatā ir viegla un raita kombināciju spēle, kas it kā atgādina Vīnes valša skaisto ritmu. Un Matiāss Sindelārs, neaizmirstamais centra uzbrucējs, bija šī futbola valša nepārspējams dirigents. Cik vīnieši vēl šodien mīļa Sindelāra piemiņa, pierāda kaut vai tas, ka uz lielā sportista kapa nekad nav novītuši ziedi, bet Sindelāra nāves diena ik gadus ir svētbrīdis Austrijas sporta dzīvē.

Arī šogad, kad no futbola ģenija nāves pagāja tieši 10 gadu, pie viņa kapa pulcējās visa lielā Vīnes Austrija saime. Pateicībā savam mirušajam draugam kluba prezidents Dr. Emanuēls Švarcs, starp citu, teica: „Tu bijī lepnums ne vien mūsu biedrībai, bet visai savai tēvzemei Austrijai."

Matiāss Sindelārs no dzīves šķīrās labprātīgi, kad viņš bija kļuvis kafejnīcas īpašnieks Vīnē. Sportists nevarēja mierīgi noskatīties, kā Hitlers izputina austriešu profesionālo futbola sportu un kādu rītu vīnieši uzzināja, ka „Sindi" vairs nav viņu vidū. Tā vien šķiet, ka Sindelāra piemiņa mīļa arī mums, jo visam tam, ko latvieši sasnieguši futbolā, pašos pamatos ir „Vīnes asinis", kaut vēlāk sākās meklējumi arī citā virzienā. Vīnes slavenās vienības, kas viesojās Rīgā, un austriešu treneri (Sindelāra laika biedrs Kurcs, Tandlers, Stancels uc) bija tie, kas Latvijas futbolam parādīja īsto un pareizo ceļu uz panākumiem. Un Sindelārs, lielākais no visiem futbola vīniešiem, tādēļ nekad nemirs arī mūsu atmiņās. Šīs rindas lai atkal ir mazs ziedinš uz viņa kapa no latviešu futbolistu saimes.

Arnolds Smits

Reinim Upem tiesības startēt Bavārijas meistarsacīkstēs 18 km slēpojumā

„Ar savu rezultātu un vietu esmu ļoti apmierināts," raksta Reinis Upe, kas, startēdams no vācu sp. biedr. Alpenverein Nürnberg, Ziemeļbavārijas meistarsacīkstēs 18 km slēpojumā 109 dalībnieku konkurencē ieguva 4. vietu. „Visās pirmajās vietās ierindojās tuvākās apkārtnes slēpotāji, kas labi pazīst ceļus un šeit trenējas. Uzvarētāju Ceitlere vācieši pareģo par Bavārijas meistarsacīkšu favorītu. Šajā pašā vietā — Warmensteinach Fichtelgebirge — februārī notiks Bavārijas meistarsacīkstes ar austriešu piedalīšanos, kurās arī man tiesības startēt; distance šķit visai atgādina mūsu Siguldas slēpošanas ceļu.

Sacīkstēs mācījos pazīt vāciešus un viņa dažkārt fainomenālos rezultātus. Kaut gan slavenie ziemeļnieki brauc 18 km krietni pāri stundai, vācieši to pašu bieži veic 53 minūtēs. Izskaidrojums tāds, ka vācieši dabreiz distancē neievēro vajadzīgos kāpienu, līdzenuma un nobraucienu samērus, bet visu balsta uz gariem nobraucieniem. Reiz — kā to redzēju pie Nirnbergas — pat starts un mērķis nebija vienā vietā. Tā arī pirmo šajām sacīkstēm kāds vācietis mēģināja man iegalvot, ka distances veikšanai mums nevajadzēšot ne stundu, bet es, schēmatiski iepazinies ar distances sadalījumu, to neticīgi apstrīdēju. Man bija taisnība; šis pats slēpotājs, kas iepriekšējā svētdienā 10 km bija veicis 27 (!) min., šoreiz 18 km atradās ceļā 99 minūtes. Tomēr visumā vācu distančnieki pēdējos gados ļoti progresējuši."

SLUDINĀJUMI

Pārdod Kr. un G. Elisu vērtīgo grāmatu FRANCU JAUNLAIKU GLEZNIECĪBA, 470 lpp. Ofertes ar cenu S. av. kantorī Nr. 244.

Mūsu mīļais konfilistrs ing. chem.
pulkvedis Kārlis Dušults
miris 8. g. 21. janvārī Ambergas sanatorijā, kremēts 28. janvārī Nirnbergā.
Sērojošā Vendiņa saime.

Mūsu sirdsmīļais dēls, brālis un brālēns
Ing. chem. ARNOLDS UPMALIS
dz. 1912. g. 15. maijā Rīgā, miris traģiskā nāvē 1948. g. 24. decembrī Rīgā.
Daudz vēl bija ko darīt —
Bet mana diena jau galā un
Satumsa nakts.
Dziļās sērās piederīgie Rīgā, Vācijā, Dānijā un Anglijā.

Albums par Latvijas brīvības cīņām, veco strēlnieku, armijas un aizsargu dzīvi ar ievēr. valstsvīru un karavadoņu ģīmetnēm un visu ordeņu un goda zīmju attēliem 4 krāsās. Albumā 65 uzņēmumi (8×12 un 14,8×21). Īss pārskats par brīvības cīņām arī angļu valodā (arī teksti). Iespiests uz speciāla ilustrāciju papīra, glīti iesiets. Vērtīga dāvana arī mūsu ārzemju draugiem. 6,50
Iepriekš pasūtinātājiem maksa pazemināta, kas piesūtāma apgādam līdz 15. februārim . . 5,50
Tāpat tuvākās nedēļās iznāks slavenā amerikāņu novelista O. Henri — Stāsti (160 lpp). 2,80
Ierobežotā skaitā vēl piedāvāju: Skatu albumu „Rīga", iesiets . 3,—
Prof. P. Smita — Anekdoti . . 1,50
Lokatiesi mežu gali (175 dziesmas ar notīm) . . . . . 2,—
Akurātera stāsti „Dzeugi un gadi" . . . . . 2,—
SAGATAVOŠANĀ BĒRNU GRĀMATA „RŪĶI" (4 kr.)
Izd. I. LIEPIŅŠ, (14a) Esslingen/N. Plochinger Str. 17. (73)

Zviedrijas latviešu mēnešraksts
Ceļa zīmes
Galv. red. Andrejs Eglītis,
vēl ierobežotā skaitā var pasūtināt DAUGAVAS VANAGU grāmatnīcā,
(13a) Nürnberg 2, DP Camp Valka.
Atsev. eks. cena DM 4,—. Izsūta ar uzliktu pēcmaksu + pasta izdevumi. Atkalpārdevējiem, sākot ar 5 eks., atlaide. Pasūtinot uzdodiet precīzu pasta adresi. (71)

Februāra vidū L. RUMAKA grāmatnieki nedaudz eksemplāros
Iznāks
Andreja Leišes
PUTNKOPĪBA
otrs, papildināts izdevums. Tajā, salīdzinot ar pirmo izdevumu, būs divas jaunas nodaļas, plaši dati par putnkopību ASV un pāri par 50 ilustrācijām. Tā maksās DM 6,—. Priekšlaicīgi pirms valūtas reformas pasūtinātājiem pirmo valūtas reformas pasūtinājumi jāatjauno!
Krājumā nedaudz eksemplāros E. Junges
BIŠKOPĪBAS PAMATMĀCĪBA
ar 21 zīmējumiem un 12 stropu plāniem.
Cena DM 4,—.
Sagatavošanā un februāra beigās iznāks agr. K. Lapiņa LAUKA DĀRZĀJI, bag. ilustrēta
Cena DM 4,—.
Nepieciešami iepriekšēji pasūtinājumi.
Visas minētās grāmatas ir nelielā eksemplāru skaitā, kādēļ tās izsūtīs vienīgi pret iepriekšēju samaksu vai ar uzliktu pēcmaksu, abos gadījumos pievienojot pasta izdevumus. Atkalpārdevējiem, sākot ar 5 eks., 15 proc. atlaide. (72)
L. RUMAKA grāmatnīca,
(13a) Nürnberg 2, Lager Valka.

Altrēds Kalnāis
(14a) SCHWAB.-GMOND, Artillerie-Kaserne, Lettenlager,
piedāvā jaunizņākušās;
SKOLĒNU KORI (I/III) I daļa ā 3,50
60 (2 un 3 bals.) latv. t. un mākslas dziesmas.
J. MEDIŅŠ I/III solo dz. (mazo dziržās!) ā . . . . . 7,—
V. DĀRZIŅŠ I/II latv. t. dz. (parastās) ā . . . . . 3,—
vieglā iekārtojumā, der arī kbv. solo spēlei un dāž. c. notis un latv. krājmarkas. (16)

Iepērkoties
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,
(13a) Nürnberg 2., A/C Valka,
jūs palīdzat krāt līdzekļus trūcīgo tautiešu aprūpei.
Katra mēneša sākumā iznāk jauns grāmatu katalogs. (72)

„LATVIJAS" ABONEMENTS.
pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kolektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 1,20 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareilles iespiedrindas ņemot telpu. Darba meklētāju sludinājumi par pusceņu.
Abonements pieteikumi, sludinājumi, naudas sūtējumi un korespondence adresējama „Latvijai" (13b) Ginzburg/Do.
Bürgermeister-Landmann-Platz 7.
Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

APGĀDS GAISMAS PILS
izdod grāmatu
Rietumu pasaule
20 Ziemeļamerikas rakstnieku darbi — 20 noveles. Tulkojis un papildinājis ar apcerējumiem par Amerikas Savienoto Valstu un Kanādas literatūras attīstību, rakstnieku biografijām uc cand. phil. Edgars Andersons. Harija Gricēviča vāks, ilustrācijas un grafiskais iestērps. 434 lpp. Cena DM 12,—.
Vērtīga un skaista dāvana Lieldienu svētkos! „Rietumu pasaule" iznāks 1949. gada martā. Atklāta iepriekšparakstīšanās par pazeminātu maksu DM 9,80, kas piesūtāma apgādam līdz 3. februārim. Atkalpārdevējiem atlaide. Par grāmatas piesūtīšanu Vācijā nav jāmaksā, uz ārzemēm 0,75 fen. (54)
APGĀDS GAISMAS PILS,
(16) Hanau/M. Latvian DP Camp, Germany.

IZNĀKUSI
prof. A. Ābeles jaunākā dziesma jauktam korim
DAINU ZEME
Dziesma ar savu melodiku, 4-balsīgo saskaņu un patriotisko saturu ieteicama katram trimdas korim. Cena DM 0,30. Atkalpārdevējiem parastā atlaide. Pasūtināma LAB DAUGAVAS VANAGU grāmatnīcā, (13a) Nürnberg 2 AC Valka. (77)

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorization Number UNDP 106. Publisher and Editor: Kārlis Rukšāns. DP Camp Kleinlitzer near Ginzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Ginzburg/D., Bgm.-Landes-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Ginzburg/Do. Dreikönig-Zimmermann-Str. 2